

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Husitská teologická fakulta

Bakalářská práce

ROSA POMOC PŘI DOMÁCÍM NÁSILÍ
ROSA HELP WITH DOMESTIC VIOLENCE

Vedoucí práce: Mgr. Poláčková Jana

Autor: Dolenská Petra DiS.

Praha 2015

Poděkování

Děkuji všem, kteří mi pomáhali při získávání informací pro vznik této práce.
Především děkuji Mgr. Janě Poláčkové za odborné vedení mé práce.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem. Veškerá literatura i další zdroje, z nichž jsem při zpracování práce čerpala, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze dne 15. 4. 2015

Jméno autora.....

Anotace:

Bakalářská práce na téma „ROSA pomoc při domácím násilí“ se zabývá celosvětovým problémem naší společnosti zasluhujícím velkou pozornost.

Teoretická část je rozdělena do tří hlavních skupin: domácí násilí, mýty o domácím násilí a společnost a domácí násilí. Tyto skupiny se dále dělí na podkategorie dané problematiky, ve kterých jsou vymezeny specifické znaky, druhy a formy domácího násilí, týrání a zneužívání, nejčastější mýty naší společnosti o této oblasti, dopad na ženu, posttraumatická stresová porucha, domácí násilí v českém právu a další.

Praktická část je zaměřena na organizaci ROSA, která se snaží pomáhat ženám – obětem domácího násilí, seznamovat širokou veřejnost s touto problematikou a tím ji dostat do povědomí lidí – umět problém pojmenovat, vědět, kam se obrátit nebo jak jej řešit.

Závěrečné potvrzení či vyvrácení zvolených hypotéz: bylo provedeno vyslechnutím a zhodnocením životních příběhů během rozhovoru vedeného s předem určeným počtem žen, které využily organizaci ROSU, ať už jako útočiště nového domova nebo pouze pro využití nabízených služeb.

Klíčová slova:

Domácí násilí, týrání, zneužívání, společnost, oběť, žena, ROSA.

Annotation:

This Bachelor's thesis named "ROSA organization helping in dealing with domestic violence" discusses topic currently considered a global problem of our society requiring a lot of attention.

The theoretical part is split in three sections – domestic violence in general, myths surrounding it and domestic violence aspects in the society. These sections are furthermore divided into subcategories of the mentioned problematics enumerating specific signs, types and forms of domestic violence and abuse. The paragraphs also discuss the most frequent myths regarding domestic violence in the society and its impact on the women herself including post-traumatic stress disorder. Domestic violence related to Czech law is discussed shortly as well, as are other topics.

The second, practical part of the thesis depicts ROSA organization's effort of helping women – the victims of domestic violence. An overall focus of the organization is discussed here, including the approach to public education in the subject matter. Raising people's overall awareness, the ability to identify the problem, knowing where to report and how to handle it are all the topics covered herein as well.

The confirmation of the thesis hypotheses in the final section was based on a live interview with the chosen number of women affected by domestic violence and their respective life stories. The chosen women were all clients of ROSA – either benefitting from the services offered by the organization or directly using it as a shelter and a new home.

Keywords:

Domestic violence, abuse, society, victim, woman, ROSA.

OBSAH

ÚVOD	8
TEORETICKÁ ČÁST	10
1. DOMÁCÍ NÁSILÍ	10
1.1. Vymezení pojmu domácího násilí.....	10
1.2. Teorie příčiny vzniku domácího násilí.....	12
1.3. Specifické znaky domácího násilí.....	13
1.4. Druhy a formy domácího násilí	15
1.5. Cyklus domácího násilí.....	19
1.5.1. Fáze domácího násilí.....	21
1.6. Identifikace domácího násilí	23
1.6.1. Varovné signály	23
1.6.2. Symptomy domácího násilí.....	24
2. MÝTY O DOMÁCÍM NÁSILÍ	26
2.1. Nejčastější mýty naší společnosti	26
3. SPOLEČNOST A DOMÁCÍ NÁSILÍ	30
3.1. Postoj společnosti k domácímu násilí	30
3.2. Týrání a zneužívání.....	30
3.2.1. Dopad na ženu.....	31
3.2.2. Tělesná poranění a syndrom týrané ženy	32
3.2.3. Posttraumatická stresová porucha	33
3.3. Domácí násilí v českém právu	34

PRAKTICKÁ ČÁST	36
4. ROSA	37
4.1. Historie.....	37
4.2. Poskytované služby.....	45
4.2.1. Azylový dům.....	45
4.2.2. Odborné poradenství	46
4.2.3. Telefonická krizová pomoc.....	47
4.2.4. Kurzy a semináře	47
5. KAZUISTIKY A ROZHOVORY	48
5.1. Věra „ustrašené dítě mělo dítě“	48
5.2. Aneta „bohatství není vše“	50
5.3. Nora „cizince už nikdy“	52
5.4. Dana „prostě monstrum“	53
5.5. Adéla „opakované peklo“	55
ZÁVĚR	57
SEZNAM LITERATURY	59
SEZNAM PŘÍLOH	61
Příloha č. 1 Projekt „Domácí násilí“	62
Příloha č. 2 Plánování bezpečí	66

ÚVOD

„Dlouhodobé domácí násilí: být takto týrán, je jako být unesen a mučen za výkupné, kde nikdy nedáte dohromady dost, aby to únosci stačilo.“

Rebecca J. Burns

V životě lidí jsou některá témata tabu, o kterých se nemluví, nebo se odsouvají někam daleko za vhodná témata v běžném rozhovoru. Jedno z těchto témat je právě i domácí násilí, ke kterému by se mělo přistupovat jako k celosvětovému problému. I přesto, že se odehrává v soukromí mezi mužem a ženou, jde o problém společnosti, do kterého by se měla podle mého názoru vměšovat a řešit. Nicméně se stále najdou názory na to, že se jedná o soukromý problém, že by si ho měl pár vyřešit sám, nejspíš se s danou problematikou nesetkali, ale i přesto si myslím, že je této problematice v mediálních prostředcích dostatečné množství, které nás ovlivňuje a zahrnuje. Ať už chceme nebo nechceme.

Téma mé práce jsem si zvolila, jelikož jsem se sama setkala s problematikou domácího násilí v mé rodině. Přístup společnosti nebo využití organizací nebyl v takovém rozkvětu, jako je momentálně teď. Kdy má možnost žena zajít do organizace ROSA, může dostat utajovaný byt, a jsou jí poskytnuty služby, které jí postaví zpět na vlastní nohy. Je správné, že domácí násilí je čím dál tím více probírané téma ve společnosti a přestává se jednat o to velké tabu. Začaly se tedy bořit mýty, které o domácím násilí existují a společnosti se dostávají nezkreslené příběhy obětí i pachatelů.

Obsah mé práce je rozdělen na teoretickou a praktickou část. Teoretickou část jsem si rozdělila na tři hlavní kapitoly domácí násilí, mýty o domácím násilí, společnost a domácí násilí. V první kapitole se věnuji problematice domácího násilí jeho vymezení co to vlastně domácí násilí je, teorie příčiny vzniku, specifické znaky, druhy a formy, podstatný Duluthský model kontroly a moci, cyklus domácího násilí, fáze domácího násilí, podoby chování oběti a násilníka, identifikace domácího násilí, varovné signály, symptomy – otázky, které by si měla oběť položit. V některých podkapitolách se objevují ukázky z příběhů žen, pro lepší pochopení podstaty forem, druhů a cyklů domácího násilí. Druhá kapitola se zabývá nejčastějšími mýty naší společnosti, které zveřejnila organizace ROSA a poslední třetí kapitola pojednává o postoji společnosti k týrání a zneužívání žen, dopadu domácího násilí na ženu, tělesná poranění a syndrom týrané ženy, posttraumatická stresová porucha a domácí násilí v českém právu.

Praktická část je zaměřena na organizaci ROSA, kde se dozvíme ve zkratce její záměr a historii. Na konec této podkapitoly jsem vložila pro lepší přehled grafy od roku 1999 do roku 2011, kdy byla možnost použít nesloučená data: pomoc ROSY klientkám na dálku, příchod nových klientek, ubytované ženy a děti v azylu. Další důležitá podkapitola pojednává o poskytovaných službách jako je azylový dům, odborné poradenství, telefonická krizová pomoc, kurzy a semináře.

Pro splnění mého pomyslného cíle, jsem si stanovila tři hypotézy:

- Se zvyšující se pomocí, kterou organizace ROSA nabízí, dokážou ženy brzo najít své „nové já“ a začít tak nový život mimo azyl.
- Pokud by ženy udělaly správně – odešly od násilníka po závažném napadení, nemuselo by být jejich dítě přítomno u domácího násilí nebo být do něj zataženo.
- Se zvyšujícím se zájmem organizace ROSA a informovanost okolí o problematice domácího násilí, klesá počet žen, které v domácím násilí zůstávají a nebojí se o všem promluvit.

Použila jsem tedy několik metod a technik pro získání co nejvíce informací pro svůj kvalitativní výzkum: kazuistiky ohrožovaných žen, rozhovor se ženami pro doplnění informací o organizaci ROSA, pozorování a spolupráce s dětmi. Důležitým základem pro moji práci byla komunikace se ženami, které si prošly domácím násilím, nebály se o tom mluvit, dokázaly mi říci, co nejvíce informací o jejich problematice a řešení, které nebylo občas tak snadné.

Do mé práce jsem vložila dvě zajímavé přílohy: příloha č. 1 projekt domácí násilí, je jedinečný díky svému vzniku, s myšlenkou sociálně investovat do nepopulárního tématu: domácí násilí. Společnost Philip Morris ČR, a. s. se rozhodla toto téma v České republice razantně otevřít, podat obětem domácího násilí pomocnou ruku a podpořit systémové řešení celospolečenského sociálně patologického problému. Příloha č. 2 plánování bezpečí, rady ženám, které řeší problematiku násilníka.

TEORETICKÁ ČÁST

1. DOMÁCÍ NÁSILÍ

Významnou součástí našeho života jsou právě rodinné vztahy, a to jak mezi rodiči, manželi, sourozenci, které ne vždy bývají takové, jaké by měli ve skutečnosti být – láskyplné. Domov by určitě měl být místem bezpečí, jistoty a podporou pro nás samotné. Tak proč tomu v mnoha případech nebývá? Že by se vše změnilo moderní dobou? Nebo se jen o domácím násilí nemluvílo, jelikož bylo považováno za tabu společnosti?

„Domov bývá často idealizován jako oáza klidu, jistoty, štěstí a lásky, ale přitom se stal nejnebezpečnějším místem v moderní společnosti.“¹

1.1. Vymezení pojmu domácího násilí

Existuje bezpočet definic a vymezení jak v české literatuře, tak i v cizojazyčné literatuře, které mají značnou nejednotnost v tomto termínu a značně se rozcházejí.

Můžeme si pojem rozdělit a upřesnit si tak daný pojem „domácí“, takto ho označujeme proto, jelikož se zpravidla odehrává doma v soukromí mezi lidmi v blízkém rodinném kruhu nebo *„násilím obecně rozumíme zlé nakládání, tělesné útoky, pohrůžky, vydírání, zkrátka veškeré jednání, které působí újmu na fyzickém, psychickém nebo sexuálním zdraví. Jde o agresi jedné osoby vůči druhé, nebo vůči většímu počtu osob. Cílem takové agrese, jejímž projevem je násilí, bývá poškodit, ponížit, poranit, nebo dokonce zabít.“²*

Podle JUDr. Jiřiny Voňkové, se sousloví domácí násilí neboli domestic violence, užívá především v anglické literatuře, kde je chápáno jako násilí v partnerských vztazích. V německé literatuře převažuje termín násilí v rodině a domácnosti tedy Gewalt in der Familie und uher Umgebung, kterému rozumíme jako násilí v celé rodině nejen mezi partnery, ale i rodiči, sourozenci. Užívanější termín násilí v rodině, je používám ve východní Evropě a definuje rozsáhle spektrum vztahů podobné tomu německému.

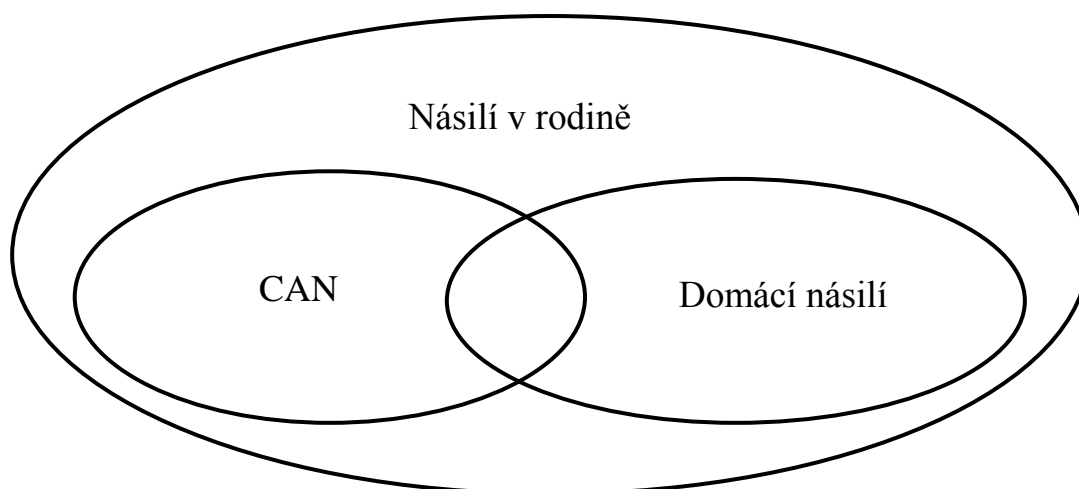
¹ GIDDENS, Anthony. *Sociologie*. 2. vydání. Praha: Agro, 2013. ISBN: 978-80-257-0807-1.

² VOŇKOVÁ, Jiřina a Markéta HUŇKOVÁ. *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen*. Praha: Profem, 2004. ISBN 80-239-2106-1. – str. 37

A velice zajímavé je upozornění o celosvětovém kontextu, kde je pojem domácí násilí chápán, brán jako podkategorie pojmu násilí na ženách, na to vše upozornila Mgr. Markéta Huňková.

A jak je to v České republice? Většinou je domácí násilí chápáno veřejností v širším slova smyslu a bývá jim myšleno v podstatě totéž, co definovala Rada Evropy v roce 1985 jako násilí v rodině: „*Násilné chování v rodině zahrnuje jakýkoliv čin, nebo opomenutí, spáchané v rámci rodiny některým z jeho členů, které podkopávají život, tělesnou nebo duševní integritu, nebo svobodu jiného člena stejné rodiny, nebo vážně poškozují rozvoj jeho osobnosti*“³

Mgr. Drahomír Ševčík, chápe domácí násilí jako podmnožinu násilí v rodině, tedy projevy fyzického, sexuálního a psychického násilí páchané mezi jednotlivými členy rodiny, to znamená na všech členech, které se v rodinném kruhu nacházejí. Druhou podmnožinou násilí v rodině je týrané, zanedbávané a zneužívané dítě neboli syndrom CAN.

Obr. 1 Domácí násilí jako podmnožina násilí v rodině (Mgr. Ševčík, 2011)

³ BEDNÁŘOVÁ Zdeňka, Kateřina MACKOVÁ, Petra WÜNSCHOVÁ a Kateřina BLÁHOVÁ. *Domácí násilí – zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám*. Praha: Acorus, 2009. ISBN: 978-80-254-5422-0. – str. 6

1.2. Teorie příčiny vzniku domácího násilí

Výzkumníci se zabývají fenoménem domácího násilí od počátku šedesátých let, kdy se zaměřují především na hledání příčin zneužívání a týrání dětí v rodině.

Podle Mgr. Simony Pikáلكové byli první teorie formulovány z pozice psychopatologie, a tak dospěli k tezi, že násilí je důsledkem chování psychopatologických jedinců.

Přestože „*tato vysvětlení věnují nedostatečnou pozornost procesům, do nichž se jedinci dostávají, situačním a kontextuálním proměnným, způsobům vyrovnání se s problémy*“⁴. A ani empirické výzkumy jejich platnost nepotvrdily.

Za podstatný důvod vzniku a rozvoje domácího násilí v rodině považujeme osobnostní charakteristiky násilníka a oběti – Mgr. Pikáلكová, to nazývá modelem psychiatrickým (spojené s pojmy jako rozvrat osobnosti a charakteru, závislost na alkoholu a drogách, různé psychické problémy) a JUDr. Voňková používá termín individuálních faktorů.

Další přístup ke zkoumání příčin v násilí JUDr. Voňková i Mgr. Pikáلكová, označují sociálně psychologický. Hlavním vzorcem jsou zákonitosti mezigeneračního přenosu vzorců násilného chování. Následující model nazývají sociokulturní – působení sociokulturních faktorů jako je nerovnost, kulturní normy a postoje společnosti k uspořádání rodinných vztahů. Mgr. Pikáلكová do něj zahrnuje vliv patriarchálního řádu na vznik a rozvoj násilí v rodině a JUDr. Voňková jako pohled feministický na násilí v rodině.

V rámci popisu sociálně-interakčního vysvětlení vzniku násilí v rodině se zaměřuje Dr. Arnon Bentovim na vzájemnou interakci rodiče a dítěte – blízké sociokulturnímu modelu, protože oba přístupy chápou společnost jako „*prostředí charakterizované postoji, normami, právy a hodnotami týkající se vhodného násilí – tedy toho, co je povoleno vůči komu a za jakých okolností*“⁵

Mezi nejdůležitější sociologické teorie a vysvětlení o vznikání a rozvoji domácího násilí, můžeme podle Mgr. Pikáلكové, zařadit teorie:

- **sociálního učení**
- **napětí (straintheory)**

---

⁴⁵ BENTOVIM, Arnon. Týrání a sexuální zneužívání v rodinách. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 1998. ISBN 80-7169- 629-3.

- **zdrojů** (resourcetheory)
- **sociálních změn** (exchangetheory)
- **sociobiologická**
- **feministické**

Každý z těchto teoretických přístupů vyzdvihuje různý aspekt domácího násilí a podceňuje důležitost jiných. Proto se do popředí výzkumu dostává interaktivní systematický přístup. „*V rámci tohoto přístupu je podle Ph. D. Marcella Linkové domácí násilí vnímáno jako komplex mocenské strukturální nerovnosti mezi muži a ženami na straně jedné a na straně druhé jako individuální reakce na tyto strukturální nerovnosti.*“⁶

1.3. Specifické znaky domácího násilí

Incidenty v rodině se odehrávají, odehrávaly a budou odehrávat, ale nemusí jít vždy o domácí násilí, jelikož by musely být přítomné tzv. definiční znaky, které expertní skupina Aliance vymezuje takto:

- **Opakování a dlouhodobost násilí**, z jednoho útoku jakéhokoliv charakteru ještě nelze určit, zda jde o domácí násilí – může to být však jeho začátkem.
- **Eskalace**, od urážek se stupňuje k psychickému snižování lidské důstojnosti až k fyzickým útokům a závažným trestným činům ohrožujícím zdraví a život.
- **Jasně a neměnné, nezpochybnitelné rozdělení rolí** osoby ohrožené a osoby násilné. Domácí násilí nejsou vzájemná napadení, hádky, rvačky, spory, kde se role osoby násilné a osoby ohrožené střídají.
- **Neveřejnost**, probíhá zpravidla za zavřenými dveřmi bytu či domu, stranou od společenské kontroly.

---

⁶ BEDNÁŘOVÁ Zdeňka, Kateřina MACKOVÁ, Petra WÜNSCHOVÁ a Kateřina BLÁHOVÁ. *Domácí násilí – zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám*. Praha: Acorus, 2009. ISBN: 978-80-254-5422-0. – str. 9

Pokud jeden z uvedených definičních znaků chybí, nejedná se o podobu domácího násilí. Zvažuje se jiná podoba rodinného problému, ale přesto je velká pravděpodobnost, že bude chybějící znak doplněn a proces domácího násilí bude v „začátcích“ nekonečného koloběhu.

Doc. PhDr. Ludmila Čírtková, CSc., zdůrazňuje, že pro identifikaci domácího násilí je potřeba, aby byly splněny všechny základní znaky, které vymezuje:

- *„výskyt incidentů, tj. přítomnost násilí fyzického (psychického, sexuálního, sociálního, ekonomického) mezi blízkými osobami ve společném obydlí*
- *trvalá a neměnná diferenciací rolí na ohroženou osobu (oběť) a násilnou osobu (pachatele)*
- *opakování incidentů*
- *eskalace (ve frekvenci a intenzitě násilí), tento znak domácího násilí autorka zpochybňuje a poukazuje na to, že stupňování (eskalace) jako diagnostické kritérium je spojeno s původními feministickými koncepcemi domácího násilí, které se zaměřovaly především na klasickou verzi domácího násilí typu intimní terorismus – v současné době není již eskalace jednoznačně přijímaná jako definiční znak, nýbrž spíše jako rizikový faktor“⁷*

Za důležité, zásadní a hlavní klíčový znak pokládá doc. PhDr. Čírtková, CSc. zejména diferenciací rolí aktérů na osobu ohroženou a násilnou. Jedná se o takzvanou nesouměrnost vztahu, jelikož jeden z aktérů zastává trvale roli ohrožené osoby a druhý tedy roli násilné osoby, jedná se o agresora či tyrana.

Může se role aktérů, také střídát v jednotlivých násilných incidentech, tudíž se napadají vzájemně, jedná se podle doc. PhDr. Čírtková, CSc. o jinou podobu domácího násilí. Mezi základní znaky bezpochyby patří *„faktická nerovnost v postavení oběti a násilníka. Násilník je člověk disponující významnou mocenskou převahou nad svou obětí.“⁸*

---

⁷ ŠEVČÍK Drahomír, Naděžda ŠPATENKOVÁ a kol. *Domácí násilí – kontext, dynamika, intervence*. Praha: Portál s.r.o., 2011. ISBN: 978-80-7367-690-2. – str. 38

⁸ HUŇKOVÁ, Markéta. *Domácí násilí z pohledu českého práva*. 1. vydání. Brno: NESEHNUTÍ Brno, 2002. ISBN 80-903228-0-8.

Násilník se snaží dostat svojí oběť tam, kam potřebuje, a – mít tak nad ní kontrolu a vliv. To vše násilník zvládne díky opakovanému způsobování psychického traumatu, i když se ze začátku nemusejí zdát ohrožující.

Zažili jste někdy zájem „násilníka“ o to jak trávíte volný čas, s kým se stýkáte, jaké nosíte oblečení, jak se líčíte? Můžeme to omlouvat jako projevy lásky a oddanosti!

Navíc podle Mgr. Linkové – *„aspekt kontroly může být i součástí definice lásky v západní společnosti a může být integrální součástí vztahu založeného na tradičním genderovém systému.“*⁹

1.4. Druhy a formy domácího násilí

Obrat druhy a formy domácího násilí jsou velmi mnohokrát zaměňovány. Příkladem je to, že jeden autor označuje něco jako druh domácího násilí a jiný zase formou – Bílý kruh bezpečí za druhy násilí považuje fyzické, sexuální a psychické násilí a formami označuje násilí stejného pohlaví a generacemi.

Druh domácího násilí se většinou odehrává v blízkém pohlavním nebo příbuzenském vztahu. To znamená, že řeší mezi jakými skupinami, se jev odehrává. *„Herdová, Dufková, Zlámal i Huňková mezi druhy domácího násilí zahrnují jak násilí mužů vůči ženám, tak násilí žen vůči mužům, rodičů vůči dětem, dětí vůči rodičům a Bednářová et al. zmiňují též násilí v homosexuálních vztazích.“*¹⁰

Všechny formy mají zpravidla společný cíl a to získat moc a udržet plnou kontrolu nad druhým. Násilníci používají mnoho taktik, aby toho dosáhli. Neuchýlí se pouze k ponižování, izolování, zastrasování, obviňování, ale i k fyzickému násilí, týrání (obr. 2 Duluthský model kontroly a moci). Podoby domácího násilí nejsou v literatuře sjednoceny, každý autor má vlastní formy domácího násilí.

---

⁹ PIKÁLKOVÁ, Simona. *Mezinárodní výzkum násilí na ženách: k prvním výsledkům šetření v České republice*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky, 2004. ISBN 80-7330-054-0.

¹⁰ BEDNÁŘOVÁ Zdeňka, Kateřina MACKOVÁ, Petra WÜNSCHOVÁ a Kateřina BLÁHOVÁ. *Domácí násilí – zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám*. Praha: Acorus, 2009. ISBN: 978-80-254-5422-0. – str. 7.

Přesto můžeme vymezit několik základních forem tohoto jevu, který nám poskytne základní představu o tom, jakou podobu může domácí násilí mít:

- **Fyzické násilí** – je tou nejzjevnější a nejhrubší formou domácího násilí, kdy jedinec používá fyzickou sílu nebo hrozby k zastrašení nebo ohrožení jiné osoby. Zahrnuje široké spektrum chování, kde – cílem je přivodit bolest, fyzické utrpení, zastrašit, ublížit např. fackování, udeření pěstí, bití předmětem, kopáním, škrcením, cloumáním, ohrožováním střelnou či bodnou zbraní, odpírání spánku či jídla, apod.

„...náš vztah měl problémy už při čekání prvního potomka, přítel začal pít a stýkal se s pochybnými kamarády. Často přicházel v nočních hodinách, kdy se ke mně choval agresivně a fyzicky mě napadal...“ Věra

- **Psychické násilí** – někdy označováno jako psychologické, citové i emocionální. Násilník se snaží vyvolat duševní utrpení – úzkost, bolest, strasti. Přesto, že je psychické násilí častou formou domácího násilí je často obtížné odlišit od sociálně přijatelných forem a k tomu nezanechává znatelné stopy!

Tudíž se tedy obtížně prokazuje, ale může mít mnohem horší následky, dopad na sebeúctu – hodnocení sebe samého, sebepojetí – představa o sobě, sebedůvěru – postoj k sobě samému, sebevědomí – vědomí své vlastní hodnoty.

Psychické násilí může mít podobu:

- Neverbální – může být záměrné ničení oblíbených, osobních věcí.
- Verbální – zahrnuje slovní napadání, ponižování, zastrašování, vyhrožování, urážení, obviňování, hrubé chování, zastrašování, bezdůvodné podezírání, hanlivé oslovování, soustavnou kontrolu, zpochybňování psychického stavu, zakazování, apod.

„...i přesto všechno co se dělo, jsem si přítele vzala a stal se mým manželem, jelikož sliboval, že se vše změní a já jsem mu věřila. Práci si většinou našel, ale pití neomezoval, spíše si našel každou příležitost, aby se mohl napít a vše se

stupňovalo a bohužel i domácí násilí doma, nebylo to jen verbální napadení, ale i fyzické útoky. A to i přesto, že jsem byla v pokročilém stádiu těhotenství...“

Věra

- **Ekonomické násilí** – omezování přístupu k penězům, neposkytování prostředků na společnou domácnost, děti, apod. I tak může násilník dosáhnout kontroly nad svou obětí a dostat jí tam, kam chce. Patří sem, ale i zneužívání věcí toho druhého – neoprávněné nakládání s majetkem ohrožované osoby.

„...pokud má člověk před porodem a počítá každou korunu, jelikož manžel nepřestával pít, a částky to byly měsíčně už neúnosné..., nebyla to nejpříjemnější situace a řešit jestli budeme mít kde bydlet, co budeme jíst. Jak to všechno vlastně bude...“ Věra

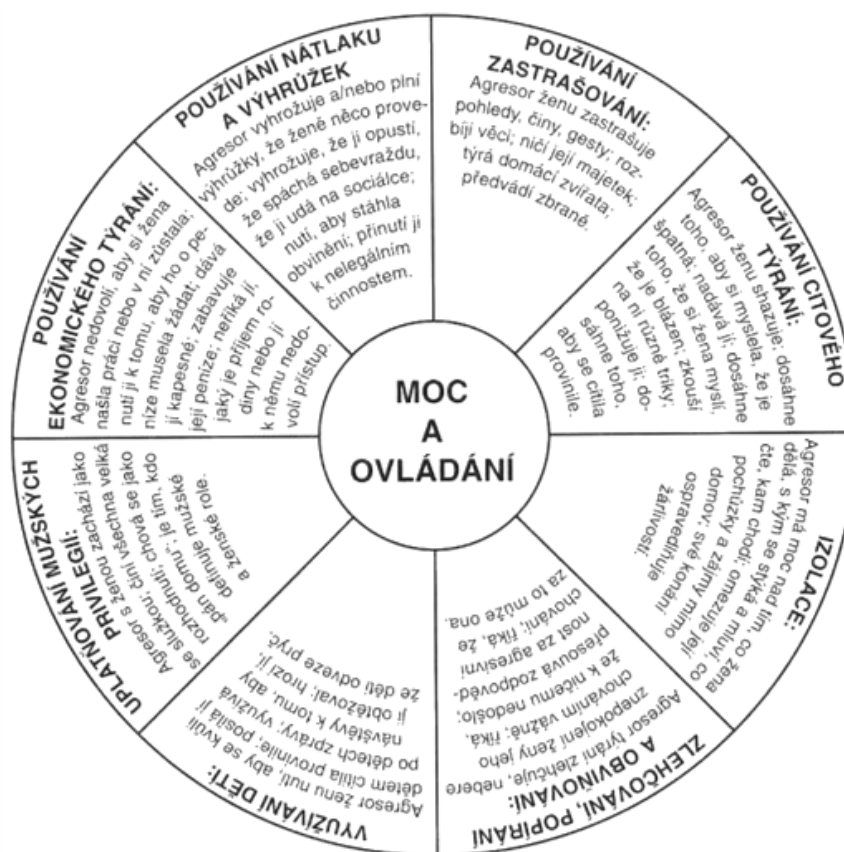
- **Sociální násilí** – zahrnuje využívání dětí a jiných osob jako prostředek nátlaku, zákazy kontaktů s rodinou či přáteli, může se jednat i o izolaci – psychické a emoční násilí. Násilník tak získává absolutní moc nad ohrožovanou osobou, jedná se o naprostou kontrolu, která se rozšiřuje a stupňuje (pohyb oběti, s kým jde a kam jde, zaujatost svým partnerem, konfliktní situace, apod.).

„...styděla jsem se před vlastní rodinou, jelikož mi říkali, jaký je a ať si ho neberu, asi jsem byla bláhová, zamilovaná a hlavně těhotná. Mlčela jsem roky a roky, trpět to vše násilí bylo neúnosné, ale když jste na to sami a musíte bránit své dítě, není tak snadné tu situaci řešit...“ Věra

- **Sexuální násilí** – nejčastěji ho nalezneme mezi partnery. Statistiky v USA poukazují na to, že třetina až polovina týraných žen byla minimálně jednou znásilněna. A tak to může vypadat obdobně i naše situace v ČR. Sexuální násilí můžeme vymezit jako nedobrovolný sexuální kontakt jakéhokoliv druhu – kde se jedinec musí podílet na nežádoucích, nebezpečných a ponižujících sexuálních aktivitách.

Pokud se jedná o vynucený sex, nejde o manželskou povinnost. V případě sexuálního násilí se nemusí jednat o uspokojení, ale jako účinný nástroj pro ponížení a pokoření druhé osoby.

„...asi jsem si to nikdy nepřiznala, ale druhé dítě jsem s ním neměla dobrovolně, ale nemohla jsem jít na interrupci, už jen proto, že tvrdil, že není jeho...Roky plynuly a děti si vše prožívaly se mnou. Nastalo však období, kdy si nejstarší dcera uvědomila, že to není v pořádku, že to takhle určitě nemá být a snažila se nás z tohoto problému dostat, začala být mojí velkou podporou a rozjel se rozvod, vykradení bytu, policie, soud...“ Věra

Obr. 2 Duluthský model kontroly a moci (Mgr. Váňová a Prokopová, 1997)

„Psychické a zejména ekonomické a sociální násilí je typickým rysem zejména mezigenerační a transgeneračního násilí, tj. násilí dětí či vnuků vůči svým rodičům a prarodičům.“¹¹

Poměrně často se můžeme setkat i s pokračujícím násilím i po ukončení vztahu mezi bývalými partnery či manželi. Nejčastěji ve formě nebezpečného nebo nežádoucího pronásledování, obtěžování, vyhrožování – ex-partner stalking „*Stalking je úmyslné, zlovolné pronásledování a obtěžování jiné osoby, které snižujeme kvalitu života a ohrožuje její bezpečnost*“¹², apod.

Hlavním znakem je obsesivní fixace (obtěžování nevyžádanou a nechtěnou pozorností) projevuje se pronásledováním, vyhrožováním, ublížením na zdraví, apod.

„...když bylo od soudu konečně rozhodnuto, že se má bývalý muž odstěhovat ze společného bytu, dělal stále zle - ukradl fotografie, vánoční světýlka, vše na co měly děti fixaci nebo vzpomínky...Nechtěla jsem ho už nikdy vidět, ale přesto se tak stávalo a nejvíce vyhrčená situace byla, když jsme se potkali u bankovní přepážky, kdy mi vyhrožoval tužkou, že mi vypíchne oko a takového člověka já milovala...“ Věra

1.5. Cyklus domácího násilí

Spoustu lidí si myslí, že domácí násilí je nepředvídatelné, ale opak je pravdou. Jde o cyklus domácího násilí, který první popsala Dr. Lenore Walkerová. Nejprve se věnovala výhradně ženám a proto i typický vzorec cyklu domácího násilí byl zaměřen na ženy a později připustila, že se v problematice pohybují také muži.

Dr. Walkerová, identifikovala čtyři fáze domácího násilí s různou délkou a časovým intervalem trvání, který se při opakování cyklu zkracuje. Každá daná fáze se vyznačuje jiným charakteristickým chováním násilné oběti. Fyzickému násilí na oběti zpravidla předchází emocionální a psychické násilí na dané oběti, které pak fyzické násilí pouze doprovází.

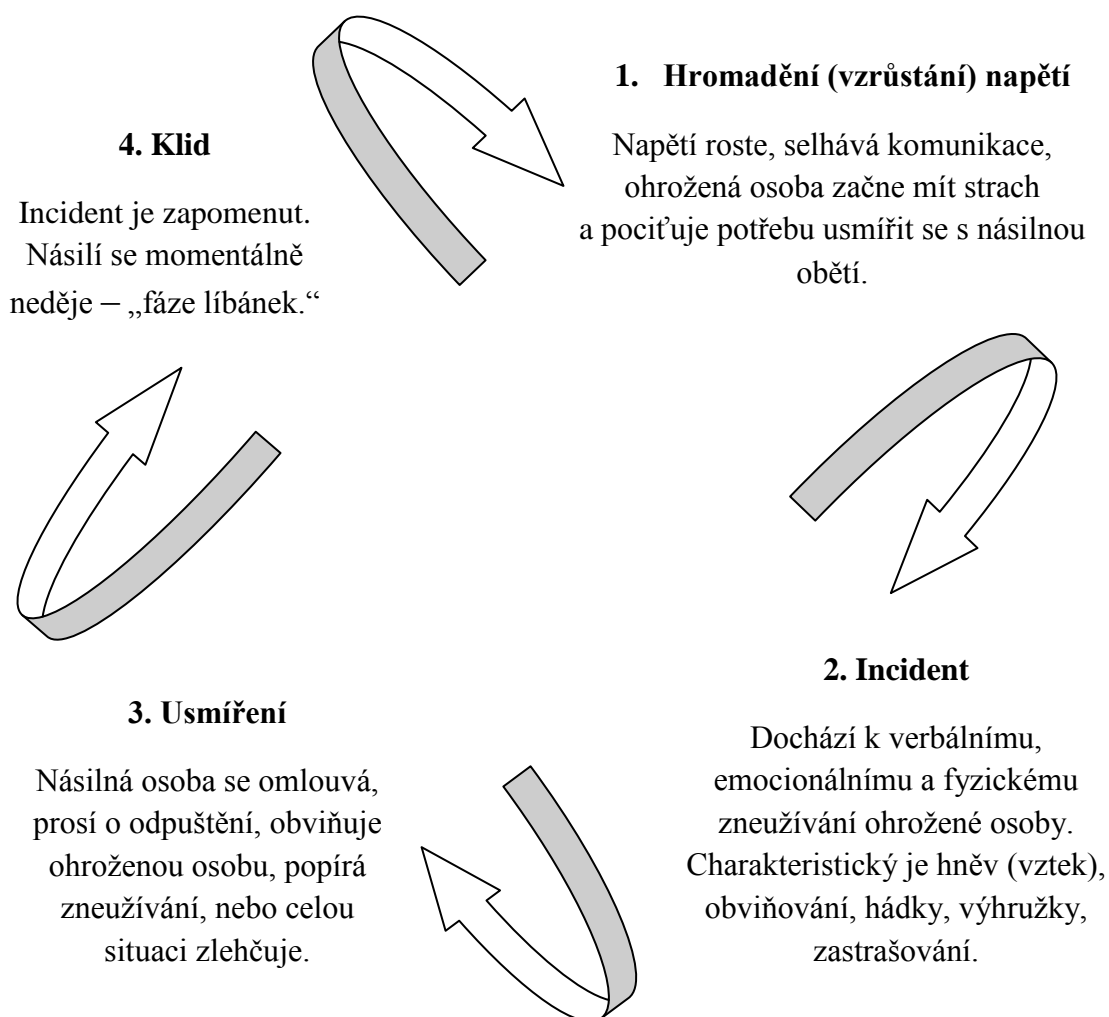
---

¹¹ ŠEVČÍK Drahomír, Naděžda ŠPATENKOVÁ a kol. *Domácí násilí – kontext, dynamika, intervence*. Praha: Portál s.r.o., 2011. ISBN: 978-80-7367-690-2.

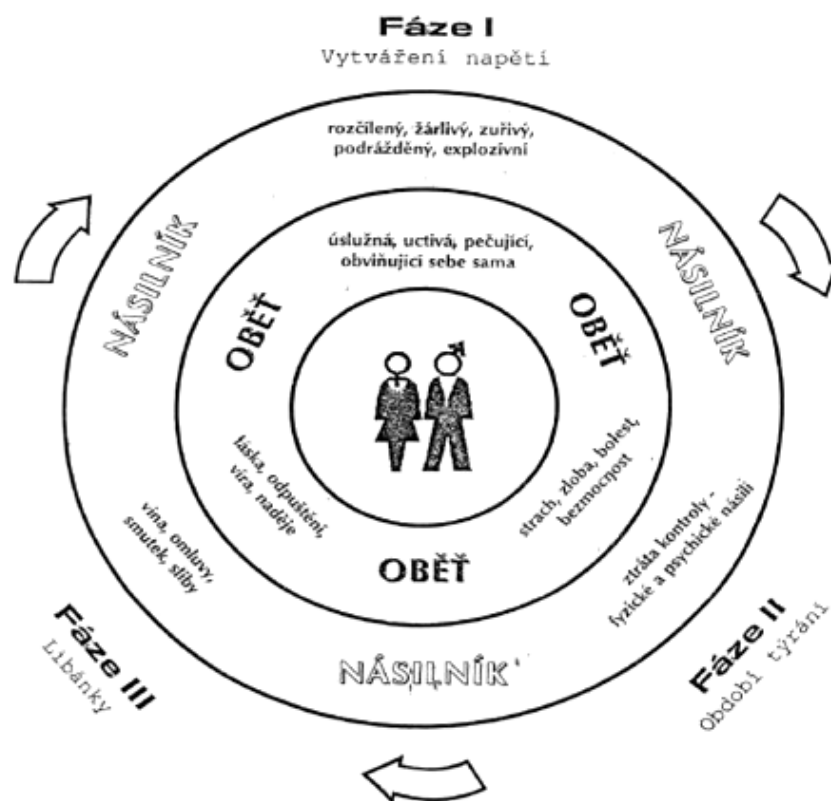
¹² ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. ISBN: 978-80-7380-213-4

Koncept cyklu domácího násilí je populární spíše v USA, ale i přesto, že má tento koncept své kritiky – upozorňují na to, že nemusí být univerzálně správný, že každý případ domácího násilí je individuální a neměl by se přirovnávat ke vzoru.

„William Neiding a kol., poukazují na to, že většina incidentů domácího násilí má vzestupný charakter a tak by mělo být domácí násilí popisováno spíše jako spirála, nikoliv jako kruh, jak je to v současné literatuře obvyklé.“¹³

¹³ ŠEVČÍK Drahomír, Naděžda ŠPATENKOVÁ a kol. *Domácí násilí – kontext, dynamika, intervence*. Praha: Portál s.r.o., 2011. ISBN: 978-80-7367-690-2. – str. 55

Obr. 3 Cyklus násilí (Bednářová, 2003)

1.5.1. Fáze domácího násilí

- **Fáze napětí** – v této fázi je komunikace mezi partnery špatná, budoucí násilník je podrážděn, nespokojen, vše kritizuje a budoucí oběť začíná být submisivní, má strach, snaží se předejít výbuchu, má pocity viny, že nezamezila vzniku napětí.

„...opravdu jsem měla strach, jelikož jsem ho takového neznala a snažila jsem se vše „žehlit“, aby byl spokojený a neměl ten pocit, že jsem něco provedla a měl tendenci neustále kritizovat.“ Věra

- **Fáze násilí** – v této fázi nastává vypuknutí násilí, incidenty nemají pouze emocionální a psychickou podobu, ale také tu přibývá fyzické násilí, které je závislé na historii násilí v daném vztahu.

- Násilník tedy začíná svou oběť zastrašovat, ať už rozbíjením věcí, tyranizováním, kopáním, strkáním, mlácením či znásilňováním.
- Oběť vše přežije, jen s modřinami, zlomeninami, může být ošetřena i v nemocnici, kde je k tomu přivolána policie apod. a má pocit bezmoci, zoufalství, strachu i úzkosti.
- Typické je, že vše se časem stupňuje, protože násilník zjistí, že to oběti nepřináší to, co on sám chce – sociální důsledky! Tak se vše opakuje jako přijatelný prostředek kontroly a donucování.

„...byla jsem silná, nechtěla jsem dávat najevo, to co se doma děje a ty modřiny se vždy daly nějak zamluvit, schovat, jelikož nebyly skoro na obličej. Protože se snad vyžíval v kopání a mlácení do břicha, jelikož věděl, že je tam pro mě něco cenné a co si chráním – moje dítě.“ Věra

- **Fáze usmíření, líbánek** – tato fáze je kritická pro násilníka, jelikož se bojí, že by mohl oběť vtah ukončit, ale nechce nad ní ztratit tu moc a kontrolu, nechce o oběť přijít, proto mění strategii chování – omlouvá se, prosí o odpuštění, slibuje, že už se to nestane, apod.
  - Dá se říci, že dává najevo svojí lásku, lítost, smutek nebo vše předstírá, kupuje dárky s vyjadřováním pozornosti. Většinou se oběť „chytne“ a pokud ne, násilník pokračuje vyhrožováním, že si něco udělá, že se zavraždí nebo to vše začne házet na oběť, zpochybňuje interpretaci incidentu nebo důvěryhodnost.
  - Při neustálém opakování cyklu může být oběť zmatená, unavená a nechápe danou situaci, někdy si nechávají určitou naději, že se vše vážně může změnit, zlepšit a snaží se, proto udělat maximum dokonce vychází i násilníkovi vstříc.

„...slova odpuštění a lítosti jsem slyšela tolikrát, že jsem si říkala: že už si to snad jen namlouvám, že už se neomlouvá, ale má to jako divadelní představení. Vždy se pak snažil a fungoval jako muž a pak i jako otec, ale netrvalo to tak

dlouho a koloběh se opakoval a já doufala, že to všichni přežijeme. No není to hloupé? Kdybych jen věděla, jak to vše v ten moment řešit.“ Věra

- **Fáze klidu** – někdy je považována za fázi usmíření/líbánek, kdy oběť zažívá relativní klid, žádné incidenty, násilník plní i některé věci ze svých slibů. Přesto tu problémy přetrvávají a kumulují se do fáze napětí. Celý cyklus se opakuje tak dlouho, dokud není nějakým způsobem přerušen.

„...opravdu jsem měla kolikrát ten pocit, že už se konečně změnil a budeme šťastní jako jedna opravdová rodina.“ Věra

1.6. Identifikace domácího násilí

Mnoho lidí si nedokáže připustit, že by se jich mohlo domácí násilí vůbec týkat, příkladem může být: babička co zestárla, je mrzutá a nedá se s ní nic dělat, ale musí se takhle brát proto na ni nebudeme používat domácí násilí.

A i když tomu tak je, mnoho lidí si násilí nepřizná a popírá ho, jako partneři, kteří se vzali, mají spolu tedy vydržet v dobrém i zlém – mohou se legitimně rozvést, ale není to pro oběť domácího násilí tak jednoduché.

1.6.1. Varovné signály

Pro prevenci a eliminaci domácího násilí, vše musí být odhaleno včas. Podle Koalice týraných žen Jižní Kalifornie, můžete odhalit domácí násilí podle detekování kladné odpovědi na níže položené otázky (*ukázka otázek*):¹⁴

- Ignoruje partner/partnerka vaše pocity?
- Soustavně vás zesměšňuje a ponižuje?
- Vrhá na vás zlé pohledy?

---

¹⁴ Narika, Statewide California Coalition for Battered Women. *Otázky k odhalení domácího násilí*. Dostupné z <http://www.narika.org/> [23. 11. 2014]

- Lže vám?
- Obviňuje vás z neoprávněné nevěry?
- Příliš trestá a zanedbává vaše děti?
- Ničí nábytek ve vaší domácnosti? Dělá díry do zdi?

Obdobné signály se rovněž vyskytují v mezigeneračním (násilí na dětech nebo násilí na seniorech) a transgeneračním násilí (páchají nezletilá nebo zletilá vnoučata vůči prarodičům).

Je mnoho dalších otázek pro uvědomění si potencionálního násilníka a počátek domácího násilí, jako: Máte pocit jako byste byl/a v pasti? Jste smutný/á, depresivní a bezmocný/a? Ztratil/a jste důvěru v sama sebe? Omezuje kontakty s jinými lidmi? Máte z nich strach? Pokud je většina odpovědí kladná, může tedy někdo vytvářet atmosféru strachu a napětí tudíž může vše směřovat k propuknutí domácího násilí.

1.6.2. Symptomy domácího násilí

Pokud se objevují i další znaky, je pravděpodobné, že je domácí násilí přítomno (*ukázka otázek*)¹⁵:

- Nemáte žádné peníze pro vlastní potřebu nebo jen malé kapesné, z něhož musíte hradit také výdaje za domácnost?
- Bojíte se nálad partnerky/partnera?
- Snažíte se chránit partnerku/partnera když má potíže?
- Zjišťujete, že se obvinujete za to, že partnerka/partner vybuchnul/a a chová se násilně?
- Pije váš partner/partnerka příliš mnoho alkoholu nebo užívá drogy? Popřípadě se věnuje hazardním hrám?
- V žárlivosti nebo zuřivosti je partner/partnerka schopen/schopna Vás udeřit, kopat, strkat, házet věcmi?

---

¹⁵ Narika, Statewide California Coalition for Battered Women. *Otázky k odhalení domácího násilí*. Dostupné z <http://www.narika.org/> [23. 11. 2014]

Pokud se ve vztahu objevují tyto symptomy, domácí násilí se již nedá zpochybňovat a může být sousedy, rodinou i obětí přivolána policie:

- *Jedinec se pravděpodobně nachází v postavení osoby ohrožené domácím násilím a má mnohočetné zranění.*
- *Jeden z aktérů domácího násilí projevuje malé, nebo dokonce vůbec žádné znepokojení nad zraněními druhé osoby. Ta kvůli zraněním může vypadat provinile či rozpačitě.*
- *Zdůvodnění, jak ke zraněním došlo, jsou rozporuplná či nelogická. Přitom je relativně málo příčin kromě bití, jejichž následkem by mohla být daná mnohočetná zranění.*
- *Na dotaz, co se stalo, se osoba pravděpodobně ohrožená domácím násilím nepokouší o vysvětlení – mluví pouze druhý aktér a odpovídá i na otázky, které jsou směřovány přímo ke zraněné osobě.*
- *V historii vztahu se již vyskytly násilné epizody.*
- *Oba aktéři mohou být zahlceni negativními emocemi, mohou být rozzlobení, vystrašení – vzájemně se obviňují, napadají nebo jeden druhého ustavičně přerušuje v hovoru.*
- *Dům či byt vykazují známky potyčky – rozházené či rozbité věci.¹⁶*

---

¹⁶ HAFEN Q. Brent, FRANDSEN J. Kathryn. *Psychological Emergencies & Crisis Intervention: A Comprehensive Guide for Emergency Personnel*. Englewood, Colo.: Morton Publishing Company, 1985. ISBN 10: 0137364067 a 13: 9780137364060. – str. 243

2. MÝTY O DOMÁCÍM NÁSILÍ

Mýtů o domácím násilí uslyšíme a nalezneme mnoho, i když těžko říct proč vznikají. Možná jde o lidi, kteří o domácím násilí vědí, jsou sami přímo násilníky nebo nevědí jak se k dané problematice postavit, můžeme se tedy jen dohadovat jaká je pravda. Ale už jsem ve svém okolí zaslechla, že je lepší se do domácího násilí nemíchat a nechat to, ať si to „násilník a oběť“ vyřeší sami, pokud to žena trpí, sama to chce nebo pokud by to bylo tak hrozné odešla by, nenechala by bít své děti apod.

Historie mýtu sahá až do starověkého Řecka, kdy si lidé vyprávěli příběhy při různých setkání, sloužili k vysvětlení různých jevů, založení měst, apod. Každý kmen či skupina měla své příběhy, své mýty a tak se učilo poznání o světě. Ale i ty se setkávali s kritikou od filozofů, jelikož mýty byly různé a bylo jich mnoho – když se měly možnost kmeny, skupiny střetnout.

A proto si myslím, že bychom si měli předsudky a mýty nechat a postavit se k dané problematice čelem, pokud někdo potřebuje pomoc!

2.1. Nejčastější mýty naší společnosti

Občanské sdružení ROSA se na základě svých zkušeností s oběťmi domácího násilí pokusila vymezit osm základních, podstatných mýtů, na které v naší společnosti narážíme a vysvětlit jejich opodstatnění:

Mýtus č. 1: Domácí násilí se týká jen sociálně slabších vrstev - pravdou je, že domácí násilí se objevuje ve všech společenských skupinách, nezávisle na vzdělání či ekonomické situaci pachatele či oběti. Ale přesto ho stále více potkáváme ve slabších vrstvách.

„...vždy jsme měli vše a nemuseli řešit, kdy si co koupíme, nebo kdy odjedeme na dovolenou, měli jsme vše, přesto jsem nebyla spokojená. Muž mě občas udeřil, dokonce mi bral i osobní věci“ Aneta

Mýtus č. 2: Domácí násilí není běžné, týká se jen několika málo rodin – v ČR některou z forem domácího násilí zažije 38% žen – podle reprezentativního výzkumu provedeného v roce 2003 Sociologickým ústavem AV ČR a Filozofické fakulty UK. Výzkum

už je přes deset let starý a můžeme se tedy jen dohadovat, jestli se číslo zvýšilo, snížilo nebo se ženy více dokážou problému postavit. Ale přesto jde jen o číslo, které nemusí odpovídat realitě, protože kolik že přizná, že je obětí? Že si zažila domácí násilí?

„...nechtěla jsem si přiznat, že patřím mezi ženy, které zažívají domácí násilí. Měla jsem přece krásný život, měla jsem vše.“ Aneta

Mýtus č. 3: Domácí násilí jsou spíš hádky, „italská manželství“ – domácí násilí je od násilníka záměrné a opakované, jako fáze a základní formy, které jsme probírali v předchozí kapitole. Je podstatné odlišit běžný partnerský či manželský konflikt, jelikož tady jsou si jedinci rovni, jsou ve stejné pozici, ale pokud se vše stupňuje a jedná se o domácí násilí, už jde o násilníka a oběť.

„...nikdy jsem nepochopila, proč vše můj muž musel, nebo měl tendenci řešit v noci, byla jsem na druhý den nepoužitelná, unavená a neopakovalo se to jen jednou za týden, ale několikrát už mi to přišlo jak teror, nebylo to přeci normální. A občas, když jsem usínala semnou třásl, nebo mě i udeřil.“ Aneta

Mýtus č. 4: Příčinou domácího násilí je především alkoholismus partnera – spíš se jedná o něco, co mu dodá sil a spustí v násilníkovi pocity a tužby, získat nad budoucí obětí kontrolu. Nemusí se jednat pouze o alkohol, ale o všechny návykové látky.

„...vždy, když se napil, měl odvalu mi jednu udeřit, nikdy se to vlastně za střízlivého stavu nestalo, byl to divný pocit - v dané situaci jsem se cítila ponížena.“ Aneta

Mýtus č. 5: Za domácí násilí si mohou ženy samy, muže totiž provokují – násilníci nechtějí být za svoje činy zodpovědní a tak obviňují svoji oběť (chtějí nad ní získat moc, kontrolu, udržet si jí), že je vždy vyprovokuje něčím, co nesnesou, nemají rádi, apod.

Ale není to hloupost? Napadá snad každého kdo násilníka „vyprovokuje“? Kolega v práci, spolucestujícího v MHD? Samozřejmě že ne, ale v rodině si myslí, že si to mohou dovolit, získat absolutní moc a kontrolu nad partnerem – ale omluvou pro fyzické či psychické napadení není to, že jsou manželé nebo jen partneri.

Násilníci nesou odpovědnost za své chování a oni jediní můžou své chování změnit a rozhodnout se jestli násilí je ta správná volba.

„...tvrdil, že ho vždy něčím vyprovokuji, že si pak dá skleničku, dvě a nemůže se udržet. Ale já můžu za to, že má pocit, že mu něco dělám, když je opilý? A že má ty své večerní manýry?“ Aneta

Mýtus č. 6: Ženy mají násilí ve vztahu rády – tento mýtus sdružení ROSA vystihla doslovně, jde opravdu o velice rozšířený mýtus, který pouze podporovaný porno průmyslem. Ukažte mi ženu, která touží po soužití, ve kterém bude tlučena, ponižována a psychicky deptána? Řekla bych, že většina z nás si to opravdu přát nebude.

„...když jsem se ho na to ptala, proč mě uhodí nebo přiškrtní, když si vyměňujeme názory v ranních hodinách, řekl mi, že to mám ráda, když s ním stále sem a podobné věci. Asi nechápe, že nechci odejít, a že se snažím problematiku vyřešit“ Aneta

Mýtus č. 7: Situace asi není tak strašná, jinak by partnerka od násilníka odešla – ženy mají mnoho důvodů proč ve vztahu zůstat a neodejít z toho „pekla“ – mají strach o své děti, chtějí zachovat dětem úplnou rodinu, stále k partnerovi něco cítí, omlouvají jeho jednání, nechtějí přijít o komfort, hledají chyby v sobě, apod. Podstatný důvod je také strach z fyzického napadení, vydírání a zastrašování násilníkem a vyvolání pocitu bezmoci, beznaděje i ekonomické závislosti.

Samotný odchod navíc domácí násilí nevyřeší – řada pachatelů se násilí dopouští i po ukončení vztahu či manželství a stále oběť pronásledují a chtějí získat ztracenou kontrolu nad obětí.

„...když se vše neustále opakovalo, řekla jsem o tom svojí sestře a ona hned proč jsem neodešla, na co čekám, jestli jsem normální. Ale měli jsme přeci dítě, na které čekala nádherná budoucnost, luxusní ekonomické zázemí a zajištěný život, proč odcházet?“ Aneta

Mýtus č. 8: Oběť a pachatele domácího násilí lze snadno rozpoznat – tak tento mýtus spíš beru jako jakousi „výmluvu“, aby se do toho ostatní nemuseli vměšovat.

Domácí násilí může být skryto opravdu dlouho dobu a nikdo nic nemusí poznat ani nejbližší přátelé či rodina. Pokud se něco stane, oběť maskuje svá zranění a vysvětluje je jinými příčinami, omlouvá násilníka a nikomu nic neřekne.

A je hodně zvláštní, že násilníci se svému okolí jeví jako příjemní a sympatičtí lidé, kteří se ke své partnerce a dětem chovají dobře, ale opak je pravdou a vše je schované za zdmi domu nebo na klidných místech mez lidí, přátel a rodiny.

„...dlouhou dobu nikdo nic nevěděl, jelikož v dnešní moderní době make-upu jsem dokázala vše maskovat, ale pak se občas na krku objevila pěkná jelita a já si brala roláky, šátky a snažila se to maskovat, ale jak v létě? Občas se mě někdo zeptal, jestli je vše v pořádku a já samozřejmě lhala a vymlouvala se na mnoho věcí.“ Aneta

„Pomoc obětem násilí znesnadňují mýty, ale také popírání tohoto jevu. To probíhá na několika úrovních:

- ***Popírání existence domácího násilí (žádný takový problém není)***
- ***Popírání závažnosti domácího násilí (problém existuje, ale není příliš závažný)***
- ***Popírání řešitelnosti domácího násilí (s tímto problémem se nedá nic dělat)***¹⁷

---

¹⁷ Občanské sdružení ROSA. *Mýty o domácím násilí*. Dostupné z <http://rosa-os.cz/informace-pro-zeny/co-je-domaci-nasili/> [23. 11. 2014]

3. SPOLEČNOST A DOMÁCÍ NÁSILÍ

Můžu tvrdit, že domácí násilí se dotýká každého z nás, je součástí našeho života a to nejen mediální pozorností věnovanou všem trestním činům, obětem znásilnění nebo válek, ale i přítomností násilí a to nejen fyzického, psychického a ekonomického v našem okolí.

Ale stále mnoho jednotlivců ve společnosti neví jak se zachovat, jak reagovat pokud se setkají s obětí nebo přímo s domácím násilím.

3.1. Postoj společnosti k domácímu násilí

S postojem naší společnosti k problematice domácího násilí, souvisí také mýty od občanského sdružení ROSA, které jsme probírali v druhé kapitole a vedle nich je opodstatněná legislativa, která nebrala domácí násilí tak doslovně. Policie, která nedávala takový důraz na zavolání a první incidenty v domácnostech a sousedé, kteří raději že nic neslyší a o ničem nevědí.

„Postoj české společnosti k domácímu násilí je stále nejednoznačný s tendencí k bagatelizaci tohoto jevu. Jiné násilné činy jako loupež, vražda, krádež jsou automaticky chápány jako nesprávné jednání a panuje všeobecný souhlas s udělením trestu.

Jinak je tomu v případě domácího násilí. I na vraždu, u které je v pozadí dlouhodobé násilí v partnerském vztahu, pohlíží část české společnosti jako na vyprovokovanou“¹⁸

3.2. Týrání a zneužívání

Podle PhDr. Ireny Wagnerové, Ph.D. MBA všichni jistě známe tradiční představu o muži jako ochránci a živitele rodiny a ženu tak vymezujeme pouze na starání se o muže a děti. Ženy jsou takto vychovávány, vedeny a vše je podporováno socializačními vlivy a proto jsou tedy postaveny do submisivní pozice, která je podporovaná také biologicky, ať se podíváme na stavbu těla ženy nebo na „přidělené“ mateřství.

---

¹⁸ VOŇKOVÁ, Jiřina a Markéta HUŇKOVÁ. *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen*. Praha: Profem, 2004. ISBN 80-239-2106-1. – str. 135

A pokud žena a matka pečuje o malé dítě, začne být závislá na svém muži, není tedy ekonomicky soběstačná – zájem dětí ovlivňuje matky rozhodnutí. Jak už víme, násilí páchané na ženách není výsadou nižších sociálních vrstev, ale liší se v mechanickém vzniku i udržování násilných vzorců chování, které vyplývají z problematiky konkrétního partnerství. Rámcově lze tedy vymezit typy žen a mužů, které jsou z tohoto hlediska rizikové.

Manželské/partnerské konflikty mohou časem nabývat na své intenzitě: v partnerské komunikaci se začnou objevovat i agresivní prvky, ať už jsou výrazem nezvládnutých potíží nebo pokusu o jejich řešení. Pak se stává i to, že silnější z partnerů – zpravidla je to muž využije své síly k prosazení svého názoru a potvrzení dominance a moci.

3.2.1. Dopad na ženu

PhDr. Wagnerová, Ph.D. MBA uvádí, že ženy, které jsou obětí v rodině: můžeme je nazvat jako mnohonásobné oběti, mají psychické problémy a častěji vyhledávají odbornou pomoc, jelikož ji ubližuje někdo, kdo jí byl blízký a ona mu důvěřovala. Také je větší riziko, že se žena pokusí o sebevraždu nebo se uchýlí k alkoholu nebo drogám.

Objevuje se tzv.: Stockholmský syndrom, tedy vazba a závislost týrané ženy na svém partnerovi. „*Tyto ženy jsou opakovaně zraňovány, ať už psychicky, tělesně nebo sexuálně, a to člověkem, kterému původně důvěřovaly natolik, že s ním navázaly pevný partnerský vztah. Dlouhodobé setrvání v traumatizujícím prostředí má pro ženu a její fyzické i psychické zdraví závažné bezprostřední i dlouhodobé důsledky.*

*Jde zejména o bolesti hlavy, pocit únavy, urologické a gynekologické problémy, poruchy příjmu potravy, poruchy spánku, bolesti břicha, bolesti v pánevní a křížové oblasti. Dále je žena ohrožena abúzem alkoholu nebo jiných drog, sebepoškozováním, vážnými psychickými poruchami.*¹⁹

Bezprostřední dopad násilí

- Ihned po aktu násilí se objevují krátkodobé následky jako bolest břicha, strach, bezmocnost, pocit studu a hanby, agresivita, bezmocnost, nenávisť vůči násilníkovi a potřeba pomsty, apod.

---

¹⁹ ŠPATENKOVÁ, Naděžda. *Krizová intervence pro praxi*. Praha, Grada, 2004. 1. vydání. ISBN 80.2005-247-0586-9.

- Opakem je dlouhodobý dopad násilí na oběť, ke které patří několik oblastí jejího chování:
  - **Manipulace** – nedokáže chápat realitu jaká je, pro oběť jde o pokřivený způsob vnímání a snaží se sama sobě vysvětlit co se děje, hledá přijatelná vysvětlení násilí.
Proto se také stane, že oběť začne obviňovat sama sebe a veškerou vinu svaluje na sebe samou. To vše přesáhne až k tomu, že oběť začne brát násilí jako normu!
  - **Zablokované ventilování vzteku** – oběti po násilných aktech nejsou oběti schopni normální reakcí a místo toho, aby vyjadřovala své pocity napřímo, volí spíše pomlouvání za zády, sarkasmus.
  - **Disociace** – jedná se o psychický mechanismus, který chrání oběť před tím, aby naplno prožívala bolest, ať už fyzickou či psychickou.
  - **Minimalizace násilí** – oběť zlehčuje a minimalizuje vážnost situace násilí, ve které se sama nachází.
  - **Přílišná ochota vyhovět** – oběti domácího násilí mají časem tendence vyhovět násilníkovi, extrémní vstřícnost a tak se pokusit odstranit jeho výbuchy agrese, předcházet jakýmkoliv konfliktům – tento postup dokážou používat i vůči jiným autoritám.

3.2.2. Tělesná poranění a syndrom týrané ženy

Ve vážnějších případech mají týrané ženy velmi často vážná poranění, které jim násilník provede. Podle občanského sdružení ROSA se jedná například: „o zkopání ženy s následkem krvácení z rodidel, způsobení tržné rány na hlavě, vážné zranění tváře, poškození ucha, oka, mlácení hlavou o zeď, škracení, zkopání těhotné ženy s následkem potratu, ohrožování pistolí, bití lopatou, vyhrožování fyzickou likvidací: 15 % těchto žen bylo v pracovní neschopnosti v rozmezí čtrnáct až šedesát dní, některé z nich musely projít i dlouhodobou psychiatrickou léčbou.“²⁰

²⁰ Občanské sdružení ROSA. *Mýty o domácím násilí*. Dostupné z <http://rosa-os.cz/informace-pro-zeny/co-je-domaci-nasili/> [23. 11. 2014]

Někteří autoři zařazují syndrom týrané ženy do podkategorie posttraumatické stresové poruchy, která je na rozdíl od tohoto syndromu, medicínsky uznávaná. Termín syndrom týrané ženy, byl vytvořen psychologkou Dr. Wolkerovou s cílem pojmenovat širokou paletu psychických symptomů a vzorců chování, které jsou důsledkem přítomnosti dlouhodobého partnerského domácího násilí.

Jako typickými signály, můžeme pozorovat: nízké sebevědomí, deprese, izolace, stažení se do sebe, poruchy příjmu potravy, vyčerpanost, vysoký krevní tlak a podobně. Syndrom týrané ženy prochází několika stádii podle psychologky PhDr. Branislavi Marvánové-Vargové:

- **Popření** – omlouvání násilných činů, neochota připustit sobě ani okolí, že se něco děje.
- **Vina** – odpovědnost násilí si oběť vztahuje na sebe a dokonce se domnívá, že si akt zasloužila, jelikož se nechová podle očekávání partnera.
- **Získání náhledu** – oběť si začne uvědomovat, že násilí do vztahu nepatří, už chápe, že za to nemůže, ale stále doufá, že se vše změní do normálu.
- **Odpovědnost** – situace se nemění, je to neustále opakování fází, oběť se rozhoduje vztah ukončit.

3.2.3. Posttraumatická stresová porucha

Posttraumatická stresová porucha se opírá o dopad domácího násilí na ženu, které jsem probírala v kapitole výše. Každá žena disponuje různou schopností, jak se se stresem vyrovnat. Počátečními reakcemi na napadení násilníkem, osobou, kterou jsme milovali je šok, ochromení, bezmoc, pocit viny či zlost.

Týrané ženy vykazují projevy posttraumatických reakcí ve formě únikových směrů jako popírání, apatie, deprese, disociace, bagatelizace a objevuje se zvýšená vznětlivost, úzkostnost, přecitlivělost, panika, obsese, hyperaktivita, nervozita, snížené sebevědomí. Určitě u těchto žen pocítíme také zvýšenou úroveň pocitů bezmocnosti a bezradnosti, strachu a deprese, jako reakce na ztrátu iluzí ve vztahu ke světu, ztrátu pocitu síly a smysluplnosti. Nejpravděpodobnější bude u všech žen jako obětí domácího násilí – deprese.

3.3. Domácí násilí v českém právu

V České republice byla existence domácího násilí vnímána po dlouhou dobu pouze jako soukromá záležitost možná také proto, že do roku 2007 v českém právu nebyl pojem domácí násilí vůbec znám, ale vše se začalo postupně měnit, když společnost přijala skutečnost, že domácí násilí je jev, který má celospolečenský dopad a vyžaduje spolupráci všech institucí spojené s domácím násilím.

Po uvědomění si dopadu Česká republika přijala zákony, které se k problematice domácího násilí vztahují a tak se přihlásila k řešení problematiky a současně deklarovala nulovou toleranci k násilí a závazek ochrany osob ohrožených. Právní oblast problematiky domácího násilí zakotvuje tři pilíře pomoci – Policii České republiky, Intervenční centra a Justici, které jsou tvořeny těmito zákony:

- **Zákon č. 108/2006 Sb.**, o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů: Upravuje zřizování a provoz intervenčních center (IC) jsou poradenská zařízení pro osoby ohrožené domácím násilím (DN).

Rozdělení základních zákonů používaných v České republice:

- **Zákon č. 135/2006 Sb.**, kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím – je možné zasáhnout přímo ve společném obydlí osob, kde se odehrává domácí násilí, pokud je tedy jedna osoba ohrožena druhou. Ta může být dokonce i vykázána.
- **Zákon č. 273/2008 Sb.**, o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů – opodstatněné rozhodnutí, jelikož může policista rozhodnout o vykázání ze společného obydlí, zákazu vstupu do něj a zákazu navazování kontaktu s obětí.
- **Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník** – jedná se o úpravu trestních postihů domácího násilí a projevů nebezpečného pronásledování, tzv. stalking.
- **Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů.**
- **Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů** – pojednává o postavení dětí, které jsou ohrožovány násilím mezi rodiči nebo jinými osobami odpovědnými za jejich výchovu, popřípadě násilím mezi dalšími fyzickými osobami.

„Současný právní rámec tedy vytváří dostatečné možnosti jak pro ochranu osob ohrožených před domácím násilím, tak pro právní postih osob násilných a ukončení násilného jednání.“²¹

„Policie je dle Metodického pokynu ze dne 10. 9. 2004 povinna:

- Řádně přijmout a úplně zdokumentovat oznámení od volajícího
- Zajistit bezpečí na místě pro všechny zúčastněné a oddělit od sebe oběť a pachatele
- Zdokumentovat všechny informace od oběti, pachatele a svědků
- Popsat, popř. fotograficky zdokumentovat vzniklá zranění, poškození zařízení atd.
- Posoudit riziko hrozby opakování se násilí po odjezdu policie
- Poskytnout oběti základní informace, kam se obrátit o další pomoc
- Zeptat se oběti, zda si přeje být informována o propuštění pachatele z vyšetřovací vazby nebo vězení
- Nabídnout oběti dle konkrétních možností asistenci při převozu do bezpečí, informovat o bezpečnostním plánu, poučit oběť o právech
- Informovat orgán sociálně právní ochrany dětí o dětech vyrůstajících v prostředí domácího násilí
- Policista je oprávněn zajistit osobu na to na dobu nejdéle 24 hodin. Pominou-li důvody zajištění, je policista povinen ihned osobu propustit“²²

---

²¹ Interdisciplinární tým města Brna pro domácí násilí. *České právo*. Dostupné z <http://www.idtbrno.cz/domaci-nasili-vceskem-pravu> [24. 11. 2014]

²² Občanské sdružení ROSA. *Legislativa*. Dostupné z <http://rosa-os.cz/informace-pro-zeny/legislativa-v-cr/> [24. 11. 2014]

PRAKTICKÁ ČÁST

Podklady pro praktickou část jsem získala v nestátní, neziskové organizaci ROSA, kterou nalezneme na adrese: Podolská 242/25, 147 00 Praha 4. Zde jsem měla možnost získávat důležité informace od žen, které se setkaly s domácím násilím, a musely opustit svůj domov. Tudiž najít útočiště ve skrytém azylu v Praze a individuální pomoc, kterou organizace ROSA nabízí svým klientkám.

Pro splnění pomyslného cíle, jsem si stanovila tři hypotézy:

- Se zvyšující se pomocí, kterou organizace ROSA nabízí, dokáží ženy brzy najít své „nové já“ a začít tak nový život mimo azyl.
- Pokud by ženy udělaly správně – odešly od násilníka po závažném napadení, nemuselo by být jejich dítě přítomno u domácího násilí, nebo být do něj zataženo.
- Se zvyšujícím se zájmem organizace ROSA a informovanost okolí o problematice domácího násilí, klesá počet žen, které v domácím násilí zůstávají a nebojí se o všem promluvit.

Nejvýznamnějším cílem bylo zjistit, jak moc pomáhá organizace ROSA ženám, které zažily domácí násilí. Jak je využíván utajovaný azyl? Jakou odbornou pomoc nám ROSA nabídne? Pokud chceme odbornou radu, ale nechceme nikam jít, jak nám ROSA pomůže? Další hypotéza řeší problematiku probíhajícího domácího násilí, které se děje a jestli jsou ženy schopny, zareagovat „správně“ a ve správnou dobu a neomlouvat násilníka. Nečekat tedy na zázrak, ale obrátit se na odbornou pomoc pokud to nedokážou zvládnout sami nebo se stydí o tom mluvit mezi blízkými osobami. Žádná matka přeci nechce, aby jejich dítě mělo životní trauma, trpělo, dokonce snad aby si sáhlo na život, apod.?

Po prostudování historie organizace ROSA zjistíte, že jejich medializace domácího násilí vzala na obrátkách a věnují se tomu už od roku 1992, kdy se domácí násilí jako pojem v ČR vůbec nepoužíval, neznal nebo přecházel? Dostane všechna tato práce své zasloužené ovoce? Opravdu si ženy dokáží poradit více, odejít od násilníka?

Důležitým základem pro moji praktickou část byla komunikace se ženami, které si prošly domácím násilím, nebály se o tom mluvit, dokázaly mi říci co nejvíce informací o jejich problematice a řešení, které nebylo občas tak snadné. Měla jsem i příležitost strávit

nějaký čas s dětmi ohrožovaných matek, vidět jejich přístup k ostatním dětem, k aktivitám, které jim byly zadány. Občas se ke mně dostaly informace o násilnících, jak to vlastně děti vše viděly, bez toho abych se musela ptát nebo bádát. Komunikovala jsem také s pracovníci ROSY, které byly při mých návštěvách přítomny. Tím jsem si některé informace mohla doplnit a posoudit.

Pro přiblížení problematiky jsem použila několik metod a technik pro získání informací:

- **kazuistiky ohrožovaných žen** (pro zpracování kvalitativního výzkumu)
- **rozhovor se ženami ohrožovanými domácím násilím** (doplnění informací)
- **pozorování a spolupráce s dětmi** (zjištění jaký měli pohled na situaci domácího násilí, násilníka)

4. ROSA

Je nestátní, nezisková organizace specializující se na pomoc ženám – obětem domácího násilí a jejich dětem v oblasti prevence násilí.

Součástí pomoci je i odborné specializované poradenství a komplexní pomoc pro oběti domácího násilí, mezi níž patří: krizová intervence, sociálně-terapeutické poradenství, vytvoření bezpečnostního plánu, poskytování utajeného azylového bydlení pro oběti domácího násilí, telefonická krizová pomoc pro všechny oběti domácího násilí.

4.1. Historie

Počátky organizace ROSA jsou neoddělitelně spojeny s klubem ROSA, který v únoru **1993** založily Marie Vavroňová a Zdena Prokopová, v té době sociální pracovníce pražské Rodinné poradny – byl určen pro osamělé ženy po rozvodu, ukázalo, že členky klubu spíš než samota či potíže s dětmi trápí problém mnohem závažnější: násilí, které se již dříve objevovalo ve vztahu, nebo které začalo během rozvodu.

Zakladatelky klubu byly náhle postaveny před problém, o němž se v té době v České republice mlčelo: neměl své jméno, nemluvilo se o něm na odborných školách, neexistovala literatura, a tak založily nadaci ROSA, která byla registrována 7. 7. 1993.

Jejíž dlouhodobým cílem se stal vznik utajeného azylového domu pro ženy, aby získaly více informací, kontaktovaly holandskou školu sociální práce Hogeschool De Horst z Utrechtu: v září 1993 se uskutečnila pracovní stáž, během ní se pracovnice dozvěděly více o domácím násilí, ale také se seznámily s formou komunitní práce.

V roce **1994** byl uspořádán projekt: Neúplná rodina na sídlišti, zahrnující sociologickou sondu mezi rozvedenými ženami z Prahy 10. V dubnu byla připravena beseda týkající se situace osamělých žen po rozvodu a násilí v rodině – konala se v rodinné poradně v Praze a zúčastnily se jí i studentky z holandské školy sociální práce Hogeschool de Horst.

ROSA se také obrátila na Magistrát hl. m. Prahy s projektem na vybudování azylového domu pro ženy, byla ovšem odmítnuta jednou z úřednic s tím, že domácí násilí u nás neexistuje a na základě toho začala mapovat výskyt domácího násilí na ženách a jejich dětech.

Zásadním momentem roku **1995** se pak stala spolupráce s dalšími neziskovými organizacemi: s nadací proFem vznik Koordinačního kruhu prevence násilí na ženách, Gender studies, Elektra a Bílý kruh bezpečí. Nadace se současně zaměřila na zvýšení povědomí odborníků o domácím násilí: v květnu zajistila první celostátní konferenci sociálních pracovníků z Rodinných poraden, kde seznámila se svou činností, s poznatky o výskytu domácího násilí, ale i se zkušenostmi z Holandska.

V listopadu se také uskutečnila tisková beseda Koordinačního kruhu prevence násilí na ženách, díky níž se o domácím násilí vůči ženám začala informovat média. Organizace provedla i první orientační sondu v rodinných poradnách v Praze: za první čtvrtletí roku 1995 byly poskytnuty údaje ze sedmi rodinných poraden, které ukázaly, že sedm procent žen přiznalo, že zažívá fyzické násilí od svých partnerů.

Marie Vavroňová, předsedkyně nadace seznámila s touto sondou poslance Parlamentu ČR a druhá sonda, probíhající od ledna do listopadu, byla zaměřena na Centrální Poradnu pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy v Praze 2, kde zakladatelky pracovaly a poskytovaly přímé specializované poradenství obětem domácího násilí: z 813 žen a 335 mužů, 11 procent žen zažilo hrubé fyzické násilí, 0,4 procent mužů pak uváděli psychické násilí.

Roku **1996** ROSA, jež byla stále provozována pouze 2 dny v týdnu a plně na dobrovolné bázi, po celý rok poskytovala sociálně-právní poradenství pro ženy – oběti domácího násilí. ROSA připravila text pro brožurku „Domácí násilí – jak se bránit“ a jasně si stanovila své priority: program prevence domácího násilí, přímá pomoc obětem, publikační činnost. Pomoc přímým obětem domácího násilí zůstávala v centru zájmu, ale stále důležitější roli hrála i prevence.

Co se týká publikační činnosti, se ROSA podílela na vzniku sborníku přednášek „Domácí násilí – záležitost nikoli soukromá“, a díky podpoře nizozemského velvyslanectví vydala publikaci „Dneska tě ještě nezabiju“. Byla to první publikace v České republice o násilí na ženách.

ROSA také musela čelit stále nedůvěře odborné veřejnosti vůči domácímu násilí, přes tyto problémy se podařilo vytrvat: díky podpoře Městského úřadu Prahy 4 získala nebytové prostory v Podolské ulici.

V únoru **1998** bylo otevřeno Informační a poradenské centrum pro osamělé ženy po rozvodu a oběti domácího násilí v Podolské 242/25, Praha 4. Po uspořádání tiskové konference o otevření centra informovala celá řada médií – ukázalo se, že média začala mít o problematiku větší zájem. Poradnu navštívilo v tomto roce 62 nových klientek, nejmladší přitom bylo 18 let, nejstarší 73 let.

ROSA také přednášela na semináři v Senátu Parlamentu ČR. Cílem setkání bylo přitáhnout pozornost k nedostatečné legislativní ochraně obětí domácího násilí. V květnu 1998 se společně s Koordinačním kruhem prevence násilí na ženách podílela na podání Petice za zákonné ošetření problému násilí na ženách v české společnosti v souladu se zákonem 85/1990 Sb – k petici Rosa předala požadavky: upravit § 163 trestního řádu, jímž se vyžadoval souhlas oběti se zahájením trestního stíhání, a zavedení možnosti vykázání násilníka z domu či jeho zákazu přiblížení k oběti.

Dne 30. října 1998 byla organizace ROSA zaregistrována jako občanské sdružení a podařilo získat patro činžovního domu v Praze.

V roce **1999** navštívilo organizaci 112 nových klientek, obětí domácího násilí a k opakovaným konzultacím docházelo 106 žen. V provozu byl i SOS telefon, na němž bylo poskytnuto 300 konzultací a azylové ubytování využilo 14 žen a 15 dětí. Díky grantu Open Society Fund probíhala terapie pro ženy formou skupinových setkání – bioenergetické cvičení probíhalo půl roku pod vedením PhDr. Yvonney Lucké a Marie Vavroňové, následně skupinu vedly zakladatelky ROSY Marie Vavroňová se Zdenou Prokopovou.

V roce **2000** přišlo 111 nových klientek, kterým bylo poskytnuto 205 opakovaných konzultací a prostřednictvím SOS linky bylo poskytnuto 600 konzultací. Utajený azylový pobyt využilo dalších 12 žen a 11 dětí. Dobrovolný tým se v tomto roce podstatně rozšířil: dvě socioterapeutky, zdravotní sestry, psychologičky, psychiatričky, právničky, kriminalisty, novinářky a socioložky.

Roku **2001** do poradny přišlo 96 nových klientek, kterým bylo poskytnuto 263 opakovaných konzultací. Na lince bylo zodpovězeno 930 hovorů, v azylovém domě bylo ubytováno 12 žen a 11 dětí. V rámci prevence násilí v lednu se představitelky zúčastnily odborného semináře pro poslance Parlamentu, důležitá byla i školení profesionálů.

ROSA se více zaměřila na otázku dětí, svědků domácího násilí: sociologická sonda ze vzorku výpovědí 90 žen totiž odkryla, že děti byly svědky domácího násilí v 83,3 procentech. Organizace aktivně vystupovala v médiích a také začala připravovat web.

Během roku **2002** přišlo 127 nových klientek, v azylovém domě využilo útočiště 9 žen a 12 dětí, na SOS telefonu bylo poskytnuto 780 intervencí. Byla zpracována sociologická sonda na základě podrobných výpovědí a dotazníků 114 žen. Ukázalo se, že 78 žen přiznalo surové bití manželem, 13 žen bylo zbito v těhotenství, děti byly svědky domácího násilí v 84 procentech. V červnu až listopadu se v rámci spolupráce s Advo Cats for Women uskutečnilo školení pro sociální pracovníce (z Prahy, Plzně, Pardubic, Karlových Varů, Ústí nad Labem).

V roce **2003** se na ROSU obrátilo 156 nových klientek, na SOS linku se obrátilo 1333 žen a azylové ubytování využilo 12 žen a 11 dětí. ROSA začala adaptovat byt 1+1 na sídlišti (grant Velvyslanectví Kanady v ČR). Jednou z nejdůležitějších aktivit roku byla celostátní kampaň proti domácímu násilí, již za podpory Nadace Open Society Praha uspořádalo deset neziskových organizací z různých regionů České republiky.

Kampaň probíhala hned na několika úrovních: mediální kampaň, průběžné informování médií o otázkách spojených s domácím násilím, jednotlivé akce neziskových organizací, zaměřující se na zvýšení povědomí o tomto jevu. V rámci kampaně byly natočeny tři televizní spoty, které byly díky mediálnímu partnerství vysílány Českou televizí. Vznikly i tiskové inzeráty, plakáty a samolepky. Důležitou roli hrálo také Public Relations a úzká spolupráce s médii, v rámci kampaně byly spuštěny internetové stránky www.stopnasili.cz. Zakončení kampaně, při němž byly v listopadu v Činoherním divadle herečkami Barborou Hrzánovou a Ivanou Chýlkovou čteny výpovědi týraných žen, se setkalo s obrovským zájmem.

V tomto roce **2004** se na organizaci obrátilo díky kampani více žen 191 nových klientek, kterým bylo poskytnuto 747 odborných konzultací. SOS linka poskytla konzultaci 1583 ženám a azylové ubytování využilo 15 žen a 14 dětí. Na podzim získala ROSA do pronájmu postupně celý třípatrový azylový dům.

Velvyslanectví USA se posléze obrátilo na ROSU s žádostí o spolupráci při zajištění panelové diskuze v dubnu v Senátu Parlamentu ČR. V programu vystoupil Viliam J. Cabaniss, mimořádný a zplnomocněný velvyslanec USA a odbornice na problematiku

domácího násilí z USA Susan Block a Barbarou Greenberg Missouri. V říjnu se organizace účastnila ve Vídni konference WAVE – o domácím násilí.

V roce **2005** se na ROSU obrátilo 197 nových klientek, kterým bylo poskytnuto 621 konzultací, na SOS linku se obrátilo 560 žen a azylové ubytování využilo 15 žen a 18 dětí. V lednu byl promítnut film „Jen se dívej“, režiséra Tomáše Kudrny, který byl natočený ve spolupráci s ROSOU a především díky zbývajícím prostředkům kampaně proti domácímu násilí. Psycholožka PhDr. Branislava Vargová opakovaně vystupovala v diskusích, při promítání dokumentárních filmů k domácímu násilí v rámci přehlídky „Jeden svět“.

V roce **2006** se na organizaci obrátilo 214 nových klientek, kterým bylo poskytnuto 835 hodinových konzultací, na SOS lince i pevné krizové lince bylo poskytnuto 1399 intervencí a azylové ubytování využilo 21 žen a 25 dětí. Díky grantu Slovak – Czech Womens Fund byly vytvořeny v nové podobě stránky ROSY a spuštěna přímá internetová poradna.

Na organizaci se v roce **2007** obrátilo 214 nových klientek, kterým bylo poskytnuto 1445 konzultací, na SOS linku se obrátilo 638 žen a azylové ubytování pomohlo 29 ženám a 27 dětem. V rámci telefonické krizové intervence bylo poskytnuto 1067 intervencí a internetová poradna zodpověděla 275 dotazů.

V tomto roce byla organizace registrována jako poskytovatel tří sociálních služeb dle zákona 108/2006 Sb.: odborné sociální poradenství, azylové ubytování a telefonickou krizovou pomoc. Zaregistrovala také u Ministerstva kultury zpravodaj občanského sdružení ROSA, zaměřený na problematiku domácího násilí. Projekt Partnerství proti násilí byl vybrán, aby Českou republiku reprezentoval v Lisabonu na vyhlášení Evropské ceny prevence kriminality.

V roce **2008** se ke vstupnímu pohovoru do poradny dostavilo 232 klientek, kterým bylo poskytnuto 1402 konzultací, azylové ubytování pomohlo 24 ženám a 33 dětem a poskytnuto bylo 1 919 telefonických krizových intervencí. V červenci byla zveřejněna souhrnná statistika za čtyři roky: mezi oběťmi domácího násilí jsou nejčastěji zastoupeny ženy ve věkové skupině 30 – 34 let (téměř čtvrtina žen), středoškolačky a celých 20 procent obětí jsou ženy na mateřské dovolené. Všechny oběti domácího násilí zažívají psychické násilí, s fyzickým násilím mělo zkušenost 90 procent obětí domácího násilí. Zarážející je, že 15 procent žen je fyzicky napadeno v těhotenství. Děti, které žijí ve společné domácnosti těchto žen, jsou svědky násilí v 94 procentech. Bohužel, 40 procent z nich se samo stalo oběťmi násilí ze strany otce či partnera matky: buď přímo, nebo při obraně matky.

V roce **2009** se k vstupnímu pohovoru do poradny dostavilo 228 klientek. Nejvíce klientek bylo v rozmezí věku 27 až 65 let, kterým bylo poskytnuto 1198 opakovaných konzultací a 82 výkonů pomoci při uplatňování práv. Na telefonu bylo poskytnuto 2 180 intervencí a sociální službu pobytového programu využilo v roce 2009 celkem 18 žen a 22 dětí. Azylový dům má v této době kapacitu 33 lůžek v 9 pokojích a 2 pokojích azylového bytu. S nadací O2 se vydala publikace Kouzelná knížka, ta je určena všem odborníkům, kteří se ve své praxi setkávají s dětmi – svědky či oběťmi domácího násilí.

Celkem bylo v roce **2010** poskytnuto 2866 konzultací po telefonu či prostřednictvím internetové poradny a sociální službu azylové ubytování využilo 19 žena a 25 dětí. Díky spolupráci s týmem mladých českých a německých umělců se podařilo natočit tři televizní spoty, které režírovala mladá režisérka Tereza Pospíšilová. S nimi uspěli v České televizi. Díky této spolupráci se tak podařilo zrealizovat informační kampaň „Přijďte včas“. To, že kampaň přispěla k tomu, že oběti násilí našly odvahu začít svůj problém řešit, potvrdil i 20 procentní nárůst klientek, které se po odvysílání spotů začaly na organizaci obracet se svými životními příběhy.

V roce **2011** byl nárůst klientek o 25 procent. V poradenství evidovali 294 nových klientek, kterým bylo poskytnuto 4 114 půlhodinových intervencí/výkonů. Zaznamenali také nárůst krizových intervencí na linkách o 10 procenta, a to jak na pevné lince, tak mobilní lince, ale zejména prostřednictvím internetového poradenství – o 20 procent. Azylové ubytování poskytlo pomoc 24 ženám obětem domácího násilí a jejich 33 dětem.

Díky unikátnímu projektu radia City: Rozsviňte s námi Prahu, kdy se každý mohl stát sponzorem žárovky na pražském vánočním stromě, byl podpořen azylový dům ROSA pro ženy, oběti domácího násilí. Posluchači rádia City odeslali za 26 dní celkem 5 013 DMS a přispěli na sbírkové konto částkou 135 351,- Kč.

V roce **2012** se dostavilo do poradny 292 nových klientek a k opakovaným konzultacím přišlo celkem 802 žen, kterým bylo poskytnuto celkem 6 706 intervencí/výkonů. Na telefonických linkách poskytli celkem 3630 intervencí, což představuje nárůst oproti roku 2011 o 20 procent. Službu utajené azylové ubytování využilo celkem 18 žen a 24 dětí.

V říjnu přijala organizace na poloviční úvazek pedagogickou pracovníci pro azylový dům. Díky tomu byla školním dětem umožněna vedle skupinových aktivit, individuální práce s dětmi i pomoc s přípravou do školy.

V roce **2013** se dostavilo 238 nových klientek, k opakovaným konzultacím přišlo celkem 591 žen. Celkem bylo poskytnuto 7050 půlhodinových výkonů přímé práce

s klientkami. Bylo poskytnuto 3158 telefonických krizových intervencí a služby azylového domu pomohly 16 ženám a 19 dětem.

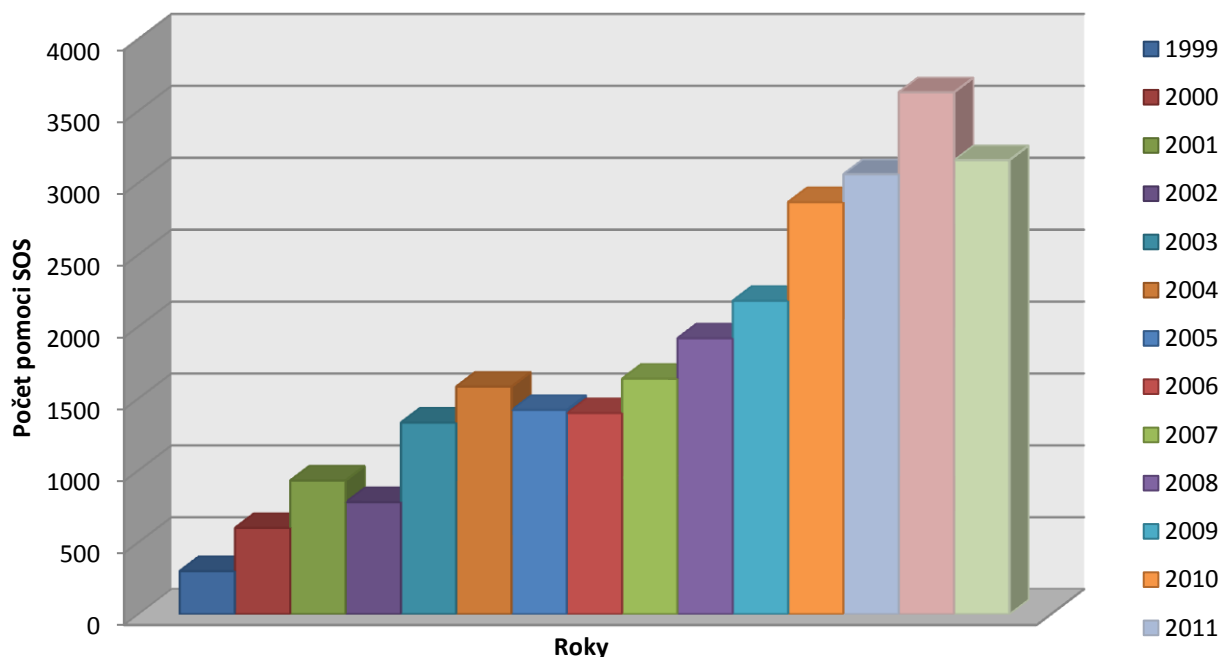
ROSA zahájila novou veřejnou sbírku na dobu neurčitou od dubna 2013. Díky podpoře ČSOB je ROSA zapojena do projektu „Modrý život“, kde se snažíme přes webovou stránku najít další finance pro naše projekty: www.modryzivot.cz. Zapojili jsme se i do dalšího projektu www.darujme.cz. Do pomoci se zapojili i zaměstnanci Hewlett Packard.

Cílem sbírky je zajištění finanční podpory pro sociální služby poskytované ROSA obětem domácího násilí: podpořit služby obětem násilí je možné zasláním jakékoliv finanční částky na číslo nového sbírkového účtu 2848609349/0800 nebo zasláním dárcovské SMS s textem: DMS(mezera)ROSA na telefonní číslo 87777.

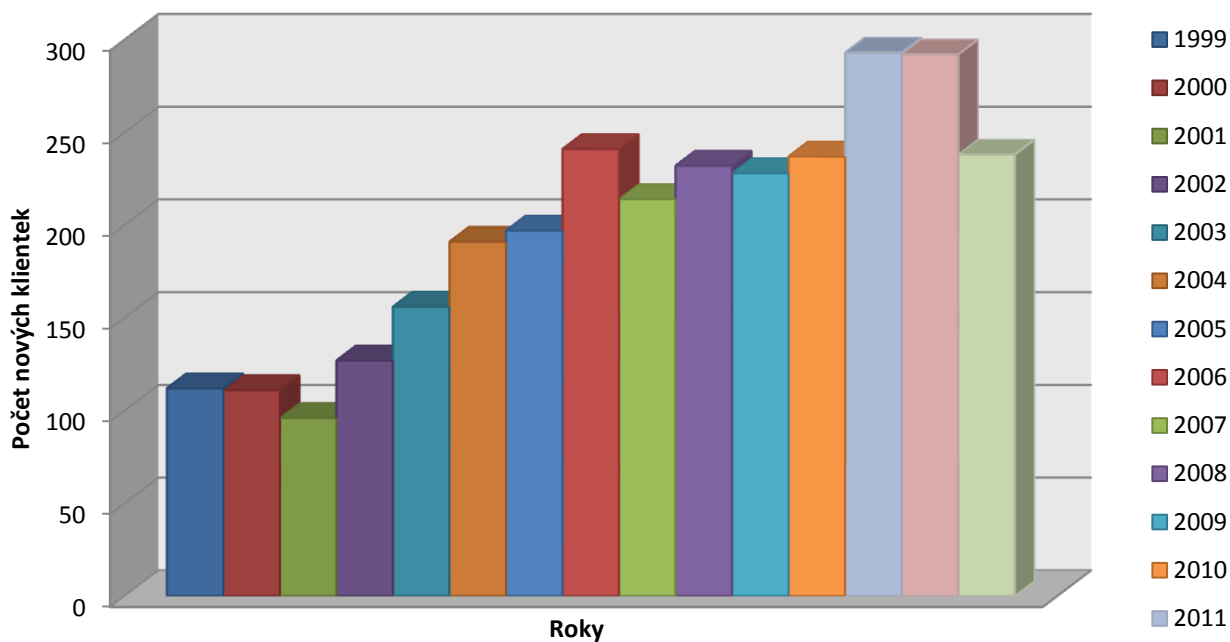
V roce **2014** se dostavilo 230 nových klientek, k opakovaným konzultacím přišlo celkem 650 žen. Celkem bylo poskytnuto celkem konzultací a telefonických krizových intervencí 9140 a služby azylového domu pomohly 20 ženám a 18 dětem.

Nejpodstatnější pomoc ROSY, shrnutí ve třech grafech: pomoc na dálku, příchozí nové klientky, ubytování žen a jejich dětí. Grafy jsou poskládány na základě rozeznatelné historie, podložené organizací. Pro další roky nebylo snadné rozdělení pomoci, jelikož se služby rozšířili nebo se jednalo o opakovanou pomoc klientek.

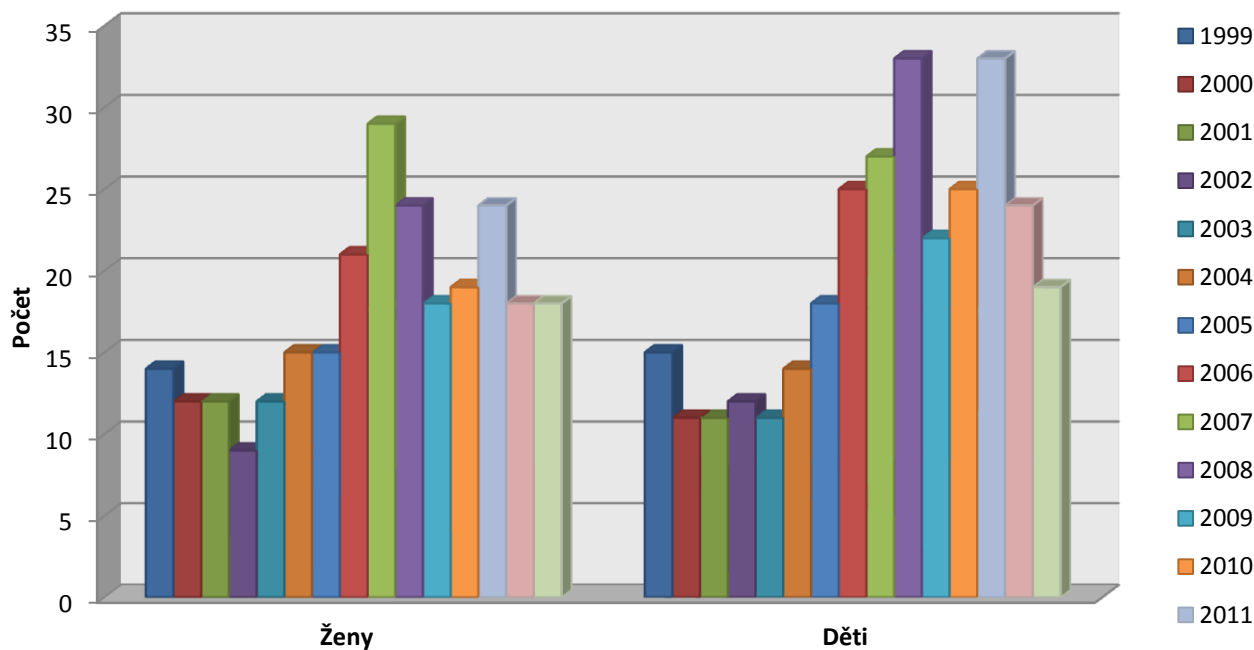
Pomoc ROSY klientkám na dálku

Příchod nových klientek do ROSY

Ubytované ženy a děti v azylovém domě

4.2. Poskytované služby

4.2.1. Azylový dům

Azylový dům má utajenou adresu v Praze a slouží pouze pro ženy oběti domácího násilí. Služba poskytuje nejen bezpečné ubytování s 35 lůžky, ale i odbornou péči formou sociálně právního a sociálně psychologického poradenství – tak, aby se klientky dokázaly vyrovnat s prožitým násilím a vrátit se zpět do života bez násilí.

Pokud žena chce využít pobytovou službu, která je maximálně na jeden rok, musí splňovat podmínky: starší osmnáct let, bezdětná nebo maximálně s třemi dětmi do osmnácti let, hlášená k trvalému pobytu v ČR, s uděleným azylem, občankám členského státu Evropské unie hlášeným na území ČR k pobytu po dobu delší než tři měsíce a dalším osobám uvedeným v §4 zákona č. 108/2006 Sb., Zákon O sociálních službách. Jestliže splní tyto podmínky, musí ženy pobytovou službu částečně platit – maximální cenu za den pobytu stanovuje prováděcí vyhláška č. 505 k zákonu č. 108/2006 O sociálních službách.

Základní poskytované služby v azylovém domě:

- sociálně právní pomoc a poradenství: ženy mohou využít nabídky služeb při sepisování soudních návrhů a konzultací
- poskytování a pořádání různých kulturních akcí, výletů, tematických diskuzí, seminářů, hlídání dětí, individuální sociálně terapeutické a právní konzultace
- sociálně terapeutické skupiny: ženy mají možnost sdílet své zkušenosti s ostatními ženami – zaměřují na sebereflexi a pokroky, probírají témata, která jsou důležitá, mají podporu jedna v druhé
- dětské skupiny probíhají zároveň se skupinovými konzultacemi pro ženy a nejčastěji jsou zaměřeny výtvarně, pohybově či hravě
- kluby pro matky s menšími dětmi, jsou založeny na prvcích kognitivně-behaviorální terapie, konkrétně imitačním učením, kdy si ženy předávají a učí se poznávat jejich potřeby a požadavky
- individuální psychologické konzultace pro ženy i děti a terapeutické skupiny pro děti svědky násilí s dětskou psycholožkou probíhají v poradenském centru v omezených cyklech v závislosti na poskytnutých grantech

4.2.2. Odborné poradenství

Podstatou je poskytování odborného poradenství v informačním a poradenském centru v oblasti domácího násilí ženám obětem domácího násilí v nepříznivé sociální situaci, aby se lépe orientovaly ve svých právech, našly odvahu a schopnost řešit svoji situaci, pochopit cyklus násilí a posílit jejich ochranu před dalším násilím v rodině.

V informačním centru ženám nabízí bezplatné jednorázové i dlouhodobé poradenství zcela zdarma. Individuální konzultace: psychosociální, sociálně právní, sociálně terapeutická či v případě potřeby a možnostech zajišťují klientkám konzultace psychologické a právní poradenství.

Cíle odborného sociálního poradenství jsou:

- informace o možnostech a formách pomoci a nezbytnou psychickou pomoc
- poskytování odborného poradenství formou psychosociálních a sociálně terapeutických konzultací, jejichž cílem je seznámit ženy s problematikou násilí v rodině: techniky chování násilných, cyklus násilí a dopady násilí na jejich děti
- posílení schopností a sebevědomí žen, odborná pomoc při zpracování traumatu způsobeného prožitým násilím a v případě potřeby poskytnutí krizové intervence
- zajištění bezpečí žen a dětí, které se staly svědky domácího násilí nebo by násilím v rodině mohly být ohroženy: identifikovat rizikové faktory a vypracování bezpečnostního plánu
- nezbytná právní pomoc formou pomoci se sepsáním návrhů k soudu a bezplatných právních konzultací
- pomoc při sociálním začleňování osob ohrožených domácím násilím do běžného života bez přítomnosti násilí

Smyslem poskytovaného poradenství je zajistit bezpečí klientky a dětí, identifikovat rizikové faktory, vypracovat bezpečnostní plán, zvýšení informovanosti a řešení situací domácího násilí, pochopení dynamiky domácího násilí, podpora a posílení klientek, odborná pomoc při zpracování traumatu. Základní typy poradenství poskytovaného v informačním a poradenském centru: individuální konzultace, telefonické poradenství, internetové poradenství, v případě potřeby krizové poradenství.

4.2.3. Telefonická krizová pomoc

Telefonická krizová pomoc je zaměřena na oběti domácího násilí, které se ocitají v krizové životní situaci a nejsou schopny svou situaci řešit vlastními silami. Tato odborná pomoc je tu i pro jejich blízké, svědky domácího násilí nebo pro osoby s oblastí laické i odborné veřejnosti.

Cíl služby je poskytovat okamžitou krizovou intervenci, uklidnit volajícího, stabilizovat jeho stav a snížit nebezpečí, kterému je volající vystaven motivovat volající k aktivnímu řešení situace domácího násilí nabídnout oběti domácího násilí osobní konzultaci v informačním a poradenském centru či předat potřebné kontakty na ostatní poradny nebo intervenční centra a další pracoviště v jejich městě či kraji.

4.2.4. Kurzy a semináře

Občanské sdružení ROSA pořádá pravidelně školení a semináře o domácím násilí pro odbornou veřejnost. Během školení jsou probrány základní informace o domácím násilí a specifika tohoto jevu, mýty obklopující násilí a především zásady práce s obětí domácího násilí.

Příkladem můžeme být například: **seminář „Všímáme si: násilí na seniorech“** bezplatný seminář pro sociální pracovníky, pracovníky v sociálních službách s tématem prevence násilí na seniorech. Podpora grantem prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR. Nebo **školicí akce akreditované MPSV – domácí násilí – úvod do problematiky, specifika práce s obětí domácího násilí, metody vyhodnocování zvláště závažných případů domácího násilí a management rizik, děti svědci domácího násilí, interdisciplinární přístup k prevenci domácího násilí.**

5. KAZUISTIKY A ROZHOVORY

Měla jsem možnost se seznámit s některými klientkami, které měly nějakou spojitost s organizací ROSA, ať už docházely pouze do poradny nebo využívaly ubytovací azyl.

Chtěla jsem pochopit jejich životní situaci a jednání, tak jsem se rozhodla některé vyslechnout a zpracovat kvalitativní výzkum z jejich obrovských příběhů a vše si doplnit otázkami ohledně organizace ROSY.

Abychom si dokázali „představit“, co vše si musí oběť v takovéto situaci projít.

5.1. Věra „ustrašené dítě mělo dítě“

Příběh vlastními slovy Věry, tak jak ho napsal život:

Seznámili jsme se vlastně, jako děti bylo mi kolem třinácti let a partnerovy sedmnáct let. Život nějak plynul, a my jsme byli stále spolu a plánovali, tak nějak vysněnou budoucnost. Rodina a nejvíce má matka mě varovali, asi možná poznali jaký partner doopravdy je dříve, než se začalo vše odehrávat a já neměla pak kam utéct...

Náš vztah začal mít problémy při čekání prvního potomka – mé budoucí opory. Přítel začal pít a stýkal se s pochybnými kamarády, ale pracoval a na ostatní lidi byl milý. Často přicházel domů v nočních hodinách, kdy se ke mně choval agresivně a fyzicky mě napadal. Sliboval, že se to nebude opakovat, ale opak byl pravdou a tak začalo moje domácí peklo, které jsem omlouvala. Když jsem zjistila, že jsem těhotná, nemohla jsem jít na interrupci a odejít, tak snadné to nebylo! Styděla jsem se před vlastní rodinou a hlavně mi bylo osmnáct let a pořád jsem nevěděla co je život. Jelikož mě do těchto věcí matka nezasvětila, a já si žila asi tak trochu bláhový život. Měl i stavy kdy na mě nesáhl a já si myslela, že se to změnilo, že on se změnil! Když mě tedy požádal o ruku, vzala jsem si ho, a to bylo jako kdybych si podepsala vlastní ortel.

Jestli jsem si myslela, že když řeknu „ano“, že už na mě nesáhne, asi jsem byla blázen! Práci si většinou našel, ale pití neomezoval. Spíše si našel každou příležitost, aby se mohl napít a vše se stupňovalo a bohužel i domácí násilí doma. Nebylo to jen verbální napadení, ale i fyzické útoky přesto, že jsem byla v pokročilém stádiu těhotenství, vůbec to neřešil a choval se jako zvíře. Snažila jsem se vše skrývat, aby nikdo nic nepoznal – přátelé, rodina, ale většinu modřin jsem měla na těle. Když mě uhodil, už jsem to neřešila tolik jako když do mě,

nás začal kopat, musela jsem chránit svůj plod! Moje dítě! Asi věděl jak je to pro mě cenné a tak se mě snažil zlomit. A skoro po dvou letech jsem otěhotněla znovu..., asi jsem si to nikdy nepřiznala, ale druhé dítě jsem s ním neměla dobrovolně, ale jsem jít na interrupci, už jen proto, že tvrdil, že není jeho a poslouchala jsem dost vulgárních nadávek, urážek.

Roky plynuly, děti si vše prožívaly semnou, ale nastalo období a nejstarší dcera si uvědomila, že to není v pořádku, že to takhle určitě nemá být a snažila se nás z tohoto problému dostat. Začala mi dělat podporu a rozjel se rozvod. Mezitím byli doma vyhrocené situace a dokonce i dorazila několikrát policie, která bohužel příliš nezasahovala nebo problém vůbec neřešila, jelikož manžela znali a nevěřili tomu, že by byl schopný takových věcí. Po nějaké době soud rozhodl a bývalý muž se musel odstěhovat ze společného bytu, dělal stále zle...

Teď si jen říkám, jak jsem mohla věřit v to, že budeme šťastná rodina? Že se změní? Asi je snadné mluvit zpětně, ale potom vším co jsem si prošla jsem ráda za svojí starší dceru, která pro mě byla oporou – asi někdo „nahore“ věděl, že budu potřebovat podporu...

Rozhovor:

1. *Snažila jste se nějak problematiku domácího násilí řešit? Kdy a co byl ten zlomový bod, který Vás donutil změnit Váš život?*

Asi jsem to neřešila tak jak by mnoho lidí radilo, ale chtěla jsem zůstat v manželství už jen kvůli dětem. Říkala jsem si, že až vyrostou tak se prostě rozvedeme, ale netušila jsem, že to bude takový problém. Zlomů byla spousta, ale kde byla odvaha? Musela jsem si s dětmi vše projít, abych pak měla svůj život. Ten zlomový bod vzala v úvahu moje dcera.

2. *Jak jste se o pomoci organizace ROSA dozvěděla?*

Jedna moje blízká známa, přispívala pravidelně organizaci finanční obnos a řekla, mi co vše pro své klientky i neklientky dělá. Tak jsem se vypravila a zjistila, jak mi dokážou pomoc...a pomohly!

3. *Jak byste hodnotila efekt služeb organizace ROSA?*

Každá žena, jiný problém a jiná situace, přesto se tu každá najdeme. Nabízí tu opravdu spoustu služeb, které člověk využije, aby přestal řešit to, že je vše jeho chyba.

4. *Využívala jste azyl? Pokud ano, jak byste ho popsala?*

Nebylo potřeba, jelikož jsme to zvládaly s dcerami doma a vždy se ubránily, pak prostě odešel, když to soud nařídil.

5. *Myslíte si, že jste schopná odejít/zase začít naplno žít? Že se dokážete postavit na vlastní nohy?*

ROSA a její zaměstnanci mi předali opravdu to, co měli a jsem si jistá, že už jsem připravená i na nový vztah a že vše zvládnu i bez své dcery, která začala svůj život.

5.2. Aneta, „bohatství není vše“

Příběh vlastními slovy Anety, tak jak ho napsal život:

Poznali jsme se u moře, když jsem byla na dovolené s kamarádkami, a tak to vše nějak i začalo. Měla jsem vše a nemusela jsem nikdy nic řešit, jelikož byl majitel velké firmy a tak jsme si mohli vše pořizovat a jezdit do zahraničí pravidelně, klidně každý týden. Tohle sice zní jako pohádka, ale opak byl pravdou.

Ze začátku jsem nepozorovala žádné násilné tendence, nebo že by měl nějaké problémy tohoto typu. Ale vše nějak pak začalo a občas mě udeřil, dokonce mi bral i osobní věci, ale pouze tehdy když se napil, jinak na to neměl odvahu, kuráž? Nevím...

Cítila jsem se vždy ponížena a méněcenná, proč se ke mně musela takhle chovat? Nešlo to řešit jinak? Nikdy jsem nepochopila, proč vše musel, nebo měl tendenci řešit v noci. Byla jsem druhý den nepoužitelná, unavená a neopakovalo se to jen jednou za týden, ale několikrát, což už mi to přišlo jako teror, nebylo to přeci normální. A občas, když jsem usínala semnou třásl nebo mě i udeřil. A když jsem pátrala potom, proč to všechno dělá, tvrdil, že ho vždy něčím vyprovokuji, že si pak dá skleničku, dvě a nemůže se udržet. Ale já můžu za to, že má pocit, že mu něco dělám, když je opilý? A že má ty své večerní manýry?

Když jsem se ho na to ptala, proč mě uhodí nebo přiškrtní, když si vyměňujeme názory v ranních hodinách, řekl mi, že to mám ráda, když s ním stále sem a podobné věci. Asi nechápe, že nechci odejít, a že se snažím problematiku vyřešit. Dlouhou dobu nikdo nic nevěděl, jelikož v dnešní moderní době make-upu jsem dokázala vše maskovat, ale pak se občas na krku objevila pěkná jelita a já si brala roláky, šátky a snažila se to maskovat, ale jak v létě? Občas se mě někdo zeptal, jestli je vše v pořádku a já samozřejmě lhala a vymlouvala

se na mnoho věcí. A když, se vše neustále opakovalo, řekla jsem o tom svojí sestře a ona hned proč jsem neodešla, na co čekám, jestli jsem normální. Ale měli jsme přeci dítě, na které čekala nádherná budoucnost, luxusní ekonomické zázemí a zajištěný život, proč odcházet?

Nakonec jsem si uvědomila, že jsem nechtěla přiznat, že patřím mezi ženy, které zažívají domácí násilí. Měla jsem přece krásný život, měla jsem vše!

Rozhovor:

1. *Snažila jste se nějak problematiku domácího násilí řešit? Kdy a co byl ten zlomový bod, který Vás donutil změnit Váš život?*

Řešit? Asi jsem v tom přetrvávala, dokud mi prostě moje sestra neřekla dost! A pomohla mi, se z toho všeho dostat Sama bych to nezvládla, nikdy.

2. *Jak jste se o pomoci organizace ROSA dozvěděla?*

Jelikož sestra bydlela s přítelem a měli malý byt, nemohla jsem k nim a tak jsme našli variantu toho, že využijeme toho, že ROSA nabízí azylové bydlení a tak nebudu muset řešit, jak to tak na rychlo udělám. A spokojenost byla na místě, není na škodu se podporovat s ostatními ženami, radit si. Je to takový druhý domov.

3. *Jak byste hodnotila efekt služeb organizace ROSA?*

Rozsáhlá pomoc, kterou nabízí a snaží se opravdu pomoci. Pomohli dost mě i mému synovi. Oba jsme docházeli pravidelně na sezení a otevřeli jsme se. Máme k sobě mnohem blíže a tak to snad i lépe chápeme.

4. *Využívala jste azyl? Pokud ano, jak byste ho popsala?*

Ano v azylu budu za chvíli půl roku a nemůžu si ho vynachválit. Ženy se opravdu spojily a drží pospolu! Předáváme si zkušenosti a mluvíme o tom, co se nám stalo a jak vše bylo...

5. *Myslíte si, že jste schopná odejít/zase začít naplno žít? Že se dokážete postavit na vlastní nohy?*

Zatím asi ještě ne, prošla jsem si toho za tu dobu dost, ale myslím, že využijeme se synem i druhý půl rok a budeme docházet na sezení a mluvit. Pochopit, to co se dělo a jak to vlastně pak bude, protože vím, že ho asi zase budu muset vidět, a to je to na co tu neustále myslím.

5.3. Nora „cizince už nikdy“

Příběh vlastními slovy Nory, tak jak ho napsal život:

Všechny příběhy začínají jako pohádka proč ne i ten můj, potkala jsem muže, který byl sympatický, pohledný, věděl, co chtěl, byl to takový gentleman na svém místě. Jediné čeho jsem se bála, že je cizinec..., ale to jsem časem přestala řešit a spadlo do vztahu po hlavě. Ze začátku vše vypadalo dobře a já byla šťastná, ale přišel ten zlomový bod. Hádky přeci patří do každého vztahu, ale mlácení ženy nikoliv. Byla to první rána, kterou jsem kdy od muže dostala a nesla jsem to velice zle. Nikdo se to, ale nedozvěděl.

Hádky a dohadování ohledně spousty věcí přibývalo, ale říkala jsem si, že to bude tou rozdílnou kulturou, že chci možná něco, co on nezná. Ale bití se stupňovalo a stupňovalo a já si v některých chvílích přišla jak „hloupá Češka“, která se nechá ponižovat a je jak bouchací pytlík. Nějak tohle to co se dělo, mě nabudilo a já jsem si řekla, že příště to takhle vypadat nebude! Asi jsem byla bláhová, že jsem se mu chtěla postavit, ale byla to moje hrdost! Opravdu přišel ten den, byl k tomu posílen alkoholem a opět spoustu křiku a vulgárních slov, myslím, že nás muselo být v okolí slyšet. Hádali jsme se tolik, ale když mě začal bít, zalekla jsem se a opět do mě tloukl a tloukl, naschvál mi jejich jazykem říkal samé vulgarismy..., ale něco se stalo a já najednou udeřila jeho, postavila se na stejnou stranu jako on..., čekala jsem cokoliv, ale ne že na mě vytáhne pistoli! Začala jsem křičet a běžela jsem ven z bytu, ani nevím kam. Ale psychicky jsem to nezvládla a omdlela a pak už si pamatuju jen obličej muže, byla to policie...

Rozhovor:

1. *Snázila jste se nějak problematiku domácího násilí řešit? Kdy a co byl ten zlomový bod, který Vás donutil změnit Váš život?*

Neřešila, jen jsem si v duchu říkala, jak by to mělo být...a tak jsem se nikdy nemohla posunout a vše změnit. Docela toho lituji,...

2. *Jak jste se o pomoci organizace ROSA dozvěděla?*

Policie mě odkázala na tuto organizaci, že mi určitě rádi pomůžou.

3. *Jak byste hodnotila efekt služeb organizace ROSA?*

Potřebovala jsem to všechno ze sebe dostat, jelikož jsem mlčela a trpěla. Tady jsem se mohla otevřít a být sama sebou a nikdo mě nekritizoval. ROSA je můj domov, jejich efektivita služeb je obrovská!

4. *Využívala jste azyl? Pokud ano, jak byste ho popsala?*

V azylu jsem teď na chvíli, ale už se mi rýsuje bydlení. Je to prostě komunita, všichni si pomáhají a chápou, co si tu každá žena prožila.

5. *Myslíte si, že jste schopná odejít/zase začít naplno žít? Že se dokážete postavit na vlastní nohy?*

Zvládnou to, sice jsem si prošla nemilou zkušeností. Ale je to za mnou a díky ROSE to zvládnou, a kdyby se něco dělo nebo já nevěděla jak dál, vždy tu budou a vím, že mi poradí a podpoří mě i po telefonu.

5.4. Dana „prostě monstrum“

Příběh vlastními slovy Dany, tak jak ho napsal život:

Ta omáčka kolem jak jsme se seznámili a jak jsme byli šťastni, je zřejmá když jsem si ho zvala a počala s ním dítě. Ale najednou začal určovat pravidla, jak vše bude, prostě diktátor a tak začalo jeho ego růst do takových rozměrů, že se z něj stalo monstrum!

Já jen seděla v koutě a vše poslouchala a trpěla, ty jeho výhrůžky jak se zabije na motorce, neustále na sobě trhal oblečení a vše mi říkal s nožem v ruce. Dokonce jednoho dne vzal naše dítě do náruče a čekal, že se mu za vše budu omlouvat a klanět, jinak že ho upustí na zem. Dvouměsíční dítě? V tu chvíli jsme si řekla, že potřebujeme pomoc – psychiatra!

A tak se mi změnil život, protože doktor řekl, že diagnóza mého muže je komplikovaná porucha osobnosti s dominantními narcisistickými a hysterickými rysy. Takže se vše prostě nemohlo změnit! A já v tomhle žít nemohla a čekat, až nám ublíží...takže žádost na rozvod podána. Nikdo neřekl, jak vše dlouho trvá, a že se muž bude chovat jak monstrum. Pronásledoval mě úplně všude, neustále mi volal i psal, obcházel můj nový byt, kde vykřikoval, kopal a ničil vše, jeho demonstrativní sebevraždy už byl extrém všeho, podle mého názoru.

Bohužel udělal něco, co jsem nečekala, potřebovala jsem docházet do svého obchodu na kontroly a to zvíře toho využilo a vloupalo se ke mně do bytu, kde byla chůva a moje dítě, čekal, až se vrátím...byl to šok, začal říkat, že ho zabije, že nebudu mít pro koho žít, a že se k němu vrátím. Jak tohle může někdo říkat a dělat? Ještě, že jsme tam byly dvě a zasáhly!

Rozhovor:

1. *Snažila jste se nějak problematiku domácího násilí řešit? Kdy a co byl ten zlomový bod, který Vás donutil změnit Váš život?*

Já byla ta, která snášela vše a nedělala nic, omlouvala se za nesmysly a trpěla to. Zlomový člověk byl psycholog, který řekl vše tak jasně a já pochopila kde je chyba, proč to vše tak je.

2. *Jak jste se o pomoci organizace ROSA dozvěděla?*

Právě od pana doktora, který chodí na pravidelné semináře pořádané ROSOU.

3. *Jak byste hodnotila efekt služeb organizace ROSA?*

Ze začátku jsem tomu moc nevěřila, že mi příběhy ostatních žen pomohou. Že docházení na odborná poradenství mi dokáže, zvednou hlavu vzhůru a dodat sil. Po pár dnech jsem vše začala chápat a brát jako prozření s toho všeho co se stalo, efektivita služeb je dokonalá.

4. *Využívala jste azyl? Pokud ano, jak byste ho popsala?*

Nevyužila, šla jsem rovnou do nového bytu.

5. *Myslíte si, že jste schopná odejít/zase začít naplno žít? Že se dokážete postavit na vlastní nohy?*

Zvládla jsem to vlastně hned, jen jsem pak změnila ještě bydliště, abych se cítila bezpečněji. A při docházení nebo občasném telefonátu do ROSY vše zvládám. Dokonce jsme se i zasnoubila a našla toho pravého..., který je pro mě životní oporou.

5.5. Adéla „opakované peklo“

Příběh vlastními slovy Adély, tak jak ho napsal život:

Do stejné řeky dvakrát nevstoupíš? Tak to u mě bohužel neplatilo! Kdysi jsem byla s jedním partnerem a stalo se to, že mě párkrát uhodil a nemluvil moc slušně. Tohle jsem trpět nemohla a nechtěla, tak jsme se rozešli. Ale nejspíš existuje osud a asi po třech letech kdy jsem byla sama, jsme se potkali na jedné akci a trochu se to zvrhlo a skončili jsme u něj! A to opakovaně a já věděla, že v tom zase lítám, a že jsem zamilovaná. A asi jsem vypustila, jak se ke mně dříve choval, protože byl milý a pozorný.

Ale opak byl pravdou, asi po půl roce se ke mně začal chovat jako kdysi a to jen, že jsem se k němu nechtěla nastěhovat. Nadávky, facky,...co já neudělala, řekla jsem si, že to zkusím a přestěhovala jsem se. Asi by to nikdo normální neudělal, ale byla jsem zamilovaná a přišlo mi, že je jiný. Takže jsme byli asi čtvrt roku šťastní, ale pak přišel zlom, chtěl dítě a já ne. Bylo mnoho důvodů, přece jsme nebyli spolu tak dlouho a hlavně jsem zjistila, že občas místo práce nebo po práci chodí hrát automaty, takže mít dítě s gamblerem? Tak to snad nenapadne inteligentní ženu.

Takže jsem si sama naběhla do pasti: facky a nadávky na běžném pořádku, ale já si řekla, že ho změním. Takže jsem to trpěla a za jakou cenu...za takovou, že mě začal znásilňovat se slovy, že mi to dítě udělá nedobrovolně. Takže jsem se ze snu probudila a musela jsem utéct a utekla, ale zjistila jsem, že jsem opravdu těhotná....

Rozhovor:

1. *Snázila jste se nějak problematiku domácího násilí řešit? Kdy a co byl ten zlomový bod, který Vás donutil změnit Váš život?*

Jednou jsem jí vyřešila, ale na podruhé to nějak nevyšlo a já byla v bludném kruhu. Nemohla jsem tomu uvěřit. Myslím, že tlačit do něčeho někoho násilím, to byla ta poslední kapka...

2. *Jak jste se o pomoci organizace ROSA dozvěděla?*

Bydlela jsem nedaleko a chodila kolem, takže to byla jasná a přímá volba, pomoci.

3. *Jak byste hodnotila efekt služeb organizace ROSA?*

Dost mi pomohli a poradili jak jednat v situaci, jaké jsem...rozhodovala jsem se, jestli si dítě nechat nebo jít na interrupci, ale mateřský pud vyhrál.

4. *Využívala jste azyl? Pokud ano, jak byste ho popsala?*

Bydlím tu a jsem spokojená, nic mi tu nechybí a stále je mi dodáváno sil od žen a pracovníc. Dokonce i oblečení na svou dceru jsem tu dostala.

5. *Myslíte si, že jste schopná odejít/zase začít naplno žít? Že se dokážete postavit na vlastní nohy?*

Ještě na to nejsem připravená, potřebuju na vše čas přesto, že mi je ROSA oporou. Potřebuju si urovnat život, ať pak můžu pokračovat v životě jako spokojená maminka a ne zničená žena!

ZÁVĚR

Ve své práci jsem se snažila přiblížit z teoretického hlediska vše, co se domácího násilí týká a tak danou problematiku co nejsnadněji přiblížit. Jde tu spíše o domácí násilí páchané na ženách, jelikož organizace ROSA pomáhá pouze ženám a dětem jako obětem domácího násilí.

Pro tuto práci jsem měla mnoho cílů a otázek, nebylo tak jednoznačné vše určit, jelikož jsem neměla možnost se dostat hlouběji do problematiky všech žen ubytovaných či docházejících do organizace. Mluvila jsem jen s několika kdysi ohrožovanými ženami, které mi řekli svůj příběh, abych se dokázala vžít do jejich situace a snažila se pochopit jejich jednání a reakce. Vše jsem doplnila krátkým rozhovorem, který mi doplnil několik informací i o organizaci ROSA. Později jsem přišla na to, že mi všechny postupně potvrzovaly to, co jsem uvedla v teoretické části o oběti a násilníkovi.

Pokud se obětí stane i dítě nebo je odtazeno od jednoho z rodičů, není to snadná pozice a důsledky to může mít různé. Jak už z kazuistik vyplývá, někde se děti stávaly oběťmi a někde ne, ale pokaždé je to zasáhne. Jen jestli je to dobře a něco jim to do života dá, nebo ne a nikdy nedokážou mít úplnou rodinu?! Bylo vidět, že každé dítě vše vnímá jiným způsobem, bylo důležité, v jakém období si domácí násilí zažívalo, v jakém intervalu, jak dlouho a jak moc.

Pokud bych se měla zaměřit na hypotézy a jejich potvrzení či vyvrácení, dle rozhovorů:

- Se zvyšující se pomocí, kterou organizace ROSA nabízí, dokážou ženy brzo najít své „nové já“ a odejít, začít tak nový život mimo azyl – oběti opravdu vidí organizaci jako velkou oporu, která jim dává sílu do nového života. Kde se ženy seznamují a dávají si rady, jak vše řešit, projít a nemít strach. Pro většinu je to domov, který jim dává sílu a snaží se ho využít naplno.
- Pokud by ženy udělaly správně – odešly od násilníka po závažném napadení, nemuselo by být jejich dítě přítomno u domácího násilí nebo být do něj zataženo – není to sice pravidlem, ale podle obětí jde vidět, že děti se často dostanou do kontaktu s domácím násilím, ať už pouze slyší křik, pláč matky nebo se bohužel sami stanou obětí. Myslím, že tato hypotéza se musí brát s nadhledem, protože opravdu se jedná o situaci od situace, které nejsou někdy tak snadné jak se může na první pohled zdát, pokud se nestane obětí s podobnou problematikou.

- Se zvyšujícím se zájmem organizace ROSA o informovanost okolí o problematice domácího násilí, klesá počet žen, které v domácím násilí zůstávají a nebojí se o všem promluvit – po všech rozhovorech, jde vidět, že díky ROSE a její medializaci se udál velký posun na pohled domácího násilí. Jde vidět, že domácí násilí roste, bohužel přesto, se ho ženy nebojí řešit a telefonují, píší nebo dochází do organizace pro rady. Pokud to nejde dál, využívají pomoc azylového domu, kde se mohou o problematice rozmluvit a tak jim bude poskytnuta pomoc podle potřeby.

Myslím si, že se problematika domácího násilí začala medializovat poslední roky až příliš a v důsledku toho to také vypadá, že neustále přibývá. Ale jde spíše jen o otevřenost tohoto problému a jeho případná řešení. Jako se smrt postupem roků stala tabu v moderní společnosti tak se domácí násilí stává běžným tématem rozhovoru.

SEZNAM LITERATURY

1. BEDNÁŘOVÁ Zdeňka, Kateřina MACKOVÁ, Petra WÜNSCHOVÁ a Kateřina BLÁHOVÁ. *Domácí násilí – zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám*. Praha: Acorus, 2009. ISBN: 978-80-254-5422-0.
2. BENTOVIM, Arnon. *Týrání a sexuální zneužívání v rodinách*. 1. vydání. Praha: GradaPublishing, 1998. ISBN 80-7169- 629-3.
3. CONWAYOVÁ L. Helen. *Domácí násilí – příručka pro současné i potenciální oběti*. 1. vydání. Praha: Albatros, 2007. ISBN: 978-80-00-01550-7.
4. ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. ISBN: 978-80-7380-213-4.
5. GIDDENS, Anthony. *Sociologie*. 2. vydání. Praha: Agro, 2013. ISBN: 978-80-257-0807-1.
6. HAFEN Q. Brent, FRANDBSEN J. Kathryn. *Psychological Emergencies & Crisis Intervention: A Comprehensive Guide for Emergency Personnel*. Englewood, Colo.: Morton Publishing Company, 1985. ISBN 10:0137364067, ISBN 13:9780137364060.
7. HUŇKOVÁ, Markéta. *Domácí násilí z pohledu českého práva*. 1. vydání. Brno: NESEHNUTÍ Brno, 2002. ISBN 80-903228-0-8.
8. PIKÁLKOVÁ, Simona. *Mezinárodní výzkum násilí na ženách: k prvním výsledkům šetření v České republice*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky, 2004. ISBN 80-7330-054-0.
9. ŠEVČÍK Drahomír, Naděžda ŠPATENKOVÁ a kol. *Domácí násilí – kontext, dynamika, intervence*. Praha: Portál s.r.o., 2011. ISBN: 978-80-7367-690-2.
10. VOŇKOVÁ, Jiřina a Markéta HUŇKOVÁ. *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen*. Praha: Profem, 2004. ISBN 80-239-2106-1.
11. ŠPATENKOVÁ, Nadežda. *Krizová intervence pro praxi*. Praha, Grada, 2004. 1. vydání. ISBN 80.2005-247-0586-9.

Internetové odkazy

1. Bílý kruh bezpečí. *Přehled vykázaní policíí v ČR*. Dostupné z <http://www.domacinasili.cz/statistiky/> [24. 11. 2014]
2. DONA linka pomoc obětem domácího násilí. *Projekty ohledně domácího násilí*. Dostupné z <http://www.donalinka.cz/dona-linka/projekt-domaci-nasili/> [24. 11. 2014]
3. Interdisciplinární tým města Brna pro domácí násilí. *České právo*. Dostupné z <http://www.idtbrno.cz/domaci-nasili-vceskem-pravu> [24. 11. 2014]
4. Narika, Statewide California Coalition for Battered Women. *Otázky k odhalení domácího násilí*. Dostupné z <http://www.narika.org/> [23. 11. 2014]
5. Občanské sdružení ROSA. *Legislativa*. Dostupné z <http://rosa-os.cz/informace-pro-zeny/legislativa-v-cr/> [24. 11. 2014]
6. Občanské sdružení ROSA. *Mýty o domácím násilí*. Dostupné z <http://rosa-os.cz/informace-pro-zeny/co-je-domaci-nasili/> [23. 11. 2014]
7. Občanské sdružení ROSA. *Manualczech, Vídeň 2004*. Dostupné z <http://rosa-os.cz/> [23. 11. 2014]

SEZNAM PŘÍLOH

- **Příloha č. 1. DONA linka pomoc obětem domácího násilí**

Projekty ohledně domácího násilí. Dostupné z <http://www.donalinka.cz/donalinka/projekt-domaci-nasili/> [24. 11. 2014]

- **Příloha č. 2. Občanské sdružení ROSA**

Manualczech, Vídeň 2004. Dostupné z <http://rosa-os.cz/> [23. 11. 2014]

Příloha č. 1 Projekt „Domácí násilí“

Je jedinečný už svého vzniku, s myšlenkou sociálně investovat do nepopulárního tématu: domácí násilí, přišel komerční subjekt. Společnost Philip Morris ČR, a. s. se rozhodla toto téma v České republice razantně otevřít, podat obětem domácího násilí pomocnou ruku a podpořit systémové řešení celospolečenského sociálně patologického problému.

Pro realizaci záměru vyhledal sociální investor odborného partnera – Bílý kruh bezpečí, občanské sdružení pro pomoc obětem trestných činů v ČR, které mělo jako sociální inovátor značné zkušenosti z přímého kontaktu s oběťmi trestné činnosti a domácího násilí. K řízení projektu vznikl pracovní tým, jehož členy byl zástupce společnosti Philip Morris ČR, zástupce Bílého kruhu bezpečí a mediální konzultant.

Philip Morris ČR a Bílý kruh bezpečí vytyčily cíle dlouhodobého projektu:

- zmapovat výchozí situaci v ČR
- nabídnout obětem dosažitelnou a odbornou pomoc
- měnit postoje široké a odborné veřejnosti
- navrhnout a ověřit funkční systém nové (adekvátní) reakce na domácí násilí včetně nové legislativy

Aktivitty projektu v jednotlivých letech:

2001

- Realizace prvního reprezentativního výzkumu o domácím násilí v ČR.
- Vznik telefonní linky nepřetržité pomoci DONA v září 2001 s cílem nabídnout rychlou pomoc osobám ohroženým domácím násilím a zkrátit dobu jejich utrpení.
- Rozsáhlá reklamní kampaň provázející spuštění provozu DONA linky (celkem 700 billboardů, tisková kampaň a reklamní spoty na plátcích kin a v TV Prima).
- Ve druhé polovině roku 2001 zahájil tým projektu regionální tiskové konference, které pokračují dodnes.

2002

- Pokračuje komunikace s širokou veřejností formou PR (zmíněné tiskové konference v regionech) a publikováním příběhů podle námětů z volání na DONA linku, které byly komentovány konzultantem DONA linky.
- Začátek komunikace s odbornou veřejností. Na všechny policejní služebny v ČR (nákladem 1 milionu vizitek) a do gynekologických ordinací byly distribuovány materiály s informacemi o domácím násilí.
- Distribuce vizitek s kontaktem na DONA linku a stručnými pokyny pro oběť, co v případě ohrožení dělat.
- Na půdě Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR vznikla Aliance proti domácímu násilí. Od tohoto okamžiku začíná komunikace projektu probíhat pod hlavičkou Aliance proti domácímu násilí (dále APDN), která zastřešuje veškeré jeho aktivity.
- Proběhl první z řady odborných seminářů pro členy Poslanecké sněmovny a Senátu.
- Společnost Philip Morris ČR převzala v rezidenci velvyslance USA v ČR za projekt „Domácí násilí“ hlavní cenu Via Bona.

2003

- V Praze a Ostravě se uskutečnila výstava americké fotografky Donny Ferrato, která vytvořila unikátní kolekci snímků na téma domácí násilí.
- Uskutečnil se další seminář v PSP ČR.
- Byl zahájen pilotní projekt interdisciplinární spolupráce a otevřeno ostravské DONA Centrum s cílem během dvou let ověřit novou praxi v rámci stávající právní úpravy.
- Pokračovalo předávání informací odborníkům, pro které byla připravena a distribuována řada dalších materiálů (např. informační karty pro sestry a lékaře, informační karty pro policisty, ale také pro členy přestupkových komisí).

2004

- V únoru byla založena Expertní skupina Aliance proti domácímu násilí.
- V říjnu se konal Národní kongres APDN. Zúčastnilo se ho 160 hostů, kterým přednášeli čeští i zahraniční experti. Po zveřejnění podoby návrhu legislativní úpravy na ochranu před domácím násilím v ČR (návrh zákona na ochranu před domácím násilím) se v médiích rozvinula debata zejména o institutu vykázání, která stále trvá.
- Informační kampaň byla rozšířena o tzv. kontejnerový program, který započal už v předcházejícím roce. Na dámských toaletách cinema multiplexů a toaletách a veřejně přístupných místech některých krajských úřadů byly umístěny schránky s letáky, které obsahují základní informace o domácím násilí, rady pro oběti a kontakty na pomáhající organizace.
- Po celý rok 2004 probíhala regionální setkání se zástupci odborné veřejnosti.

2005

- Zahájení realizace projektu „Regionální podpora informovanosti o nonstop lince pomoci obětem domácího násilí“ podpořeného z prostředků EU a státního rozpočtu ČR.
- Setkání s odborníky proběhla ve třinácti městech krajského a okresního významu.
- Návrh zákona na ochranu před domácím násilím schválila PSP ČR.
- Zahájení dvouletého projektu „HRÁZ - Pomoc obětem domácího násilí a zvláště zranitelným obětem násilných činů“.
- Projekt „Domácí násilí“ byl v roce 2005 s velkým ohlasem prezentován na Slovensku, v Polsku, Turecku a na Ukrajině.
- Ostravský model IDT je přednášen s podporou Evropských sociálních fondů do Ústí nad Labem. Pro přenos se připravuje město Brno. Manuál obsahující podrobné informace o průběhu a vyhodnocení ostravského modelu byl vydán tiskem a distribuován do celé ČR.

- Bílý kruh bezpečí je zastoupen v monitorovací skupině Ministerstva vnitra, která sleduje plnění usnesení vlády z roku 2004.

2006

- V Praze proběhlo 6 setkání odborníků k přípravě účinných reakcí na domácí násilí v České republice.
- Čtyřtýdenní spotová kampaň v multiplexech PalaceCinemas v Praze a Brně proběhla v měsících září a říjnu.
- 31.3 podepsal prezident republiky Václav Klaus zákon na ochranu před domácím násilím vypracovaný expertní skupinou Aliance proti domácímu násilí, který 14.3 schválil Parlament ČR. Zákon nabývá účinnosti 1. 1. 2007.
- V září se uskutečnil opakovaný sociologický reprezentativní průzkum nabízející srovnání postojů, povědomí a zkušeností s domácím násilím v ČR se situací v roce 2001.

Příloha č. 2 Plánování bezpečí

Pokud azylový dům poskytuje konzultace také ženám, které v něm nebydlí nebo ženám, které žijí s „násilným“ partnerem, je vhodné probrat s nimi následující body:

- S kým může hovořit o své situaci (příbuzní, známí, učitelé ve škole...)?
- Upozorněte klientku, že by si měla připravit tašku, ve které by měla připraveny nejdůležitější věci, zvláště všechny důležité doklady a nechat si ji u někoho, komu důvěřuje. Připomeňte jí, aby měla vždy u sebe klíče od bytu/doma a od auta.
- Pokud jsou v domě zbraně, pokuste se najít způsob, jak je odstranit.
- Komu může volat v případě krizové situace či akutního ohrožení?
- Co již v minulosti v případě ohrožení zafungovalo a pomohlo jí dostat se do bezpečí?
- Pokud by opět došlo k násilí, přivolá policii? Bude mít přístup k telefonu nebo si domluví s dětmi nebo sousedy signál, po kterém přivolají policii oni?
- Pokud by akutně potřebovala odejít nebo by chtěla odejít na přechodnou dobu, kam by mohla jít? Pomozte jí vymyslet vícero míst, kam by v případě nutnosti mohla odejít. Napište jejich adresy a telefonní čísla a upozorněte ji, aby o nich nehovořila před silným partnerem.
- Pokud by musela utéci, jaká je v domě úniková cesta a jak by se dostala z domu?
- Připomeňte jí, že pokud dojde k násilí, je někdy nejlepší utéci, uklidnit partnera, zkrátka dělat cokoli, aby se ochránila.

V případě, že klientka plánuje odejít od násilného partnera, projděte s ní následující možnosti:

- Kdy a jak je nejbezpečnější odejít? Má zajištěnu dopravu, finance? Má kam jít?
- Je ochotna zavolat policii, v případě že by byla ohrožena?
- Komu může a komu nemůže říci o tom, že odchází?
- Co může udělat ona a co někdo jiný proto, aby ji partner nenašel?

- Komu ve svém okolí důvěřuje a kdo je ochoten jí pomoci?
- Jak bude bezpečně chodit/cestovat do práce a z práce, vyzvedávat děti atd.?
- Kdo / případně jaké právní prostředky jí umožní, aby zajistila své bezpečí? Napište jejich adresy, telefonní čísla a upozorněte ji na to, aby o nich nehovořila s násilným partnerem.
- Zná číslo na nejbližší azylový dům s utajenou adresou?
- Jaké právní opatření ohledně péče o děti a kontaktu druhého rodiče s dětmi by měla učinit, aby ochránila sebe i děti?
- Je možné požádat o vykázaní pachatele z domu nebo o zákaz kontaktování?

Pokud byl pachatel domácího násilí vykázan nebo oběť již žije sama, je vhodné zvážit následující možnosti:

- Vyměnit zámky (pokud manžel nemá v bytě trvalé bydliště), zajistit okna.
- Pokud je to možné, instalovat lepší bezpečnostní systém – mříže na okna, bezpečnostní zámky, lepší osvětlení, požární detektory atd.
- Instruovat děti, rodinu či přátele, aby v případě nebezpečí přivolali policii.
- Informovat učitele, vychovatele a další osoby, které zajišťují péči o děti, kdo může vyzvedávat děti, zajistit bezpečnostní opatření chránící děti.
- Zapojit se do systému pomoci pro oběti, např. vyhledat skupinu pro oběti násilí, specializovanou poradnu atd.
- Získat všechny dostupné možnosti právní ochrany.

Doporučte klientce, aby měla v případě, že potřebuje utéci, připraveny následující věci: pasy, rodné listy (originály nebo kopie), kartičku pojištěnce zdravotní pojišťovny, oddací list, řidičský průkaz, doklady od auta, číslo účtu, kreditní kartu, vkladní knížku doklady o přídavcích, imigrační doklady, léky, rozsudek o rozvodu, svěření dětí do péče, případně další rozhodnutí soudu, telefonní čísla a adresy přátel, rodiny, místního krizového centra, poradny, azylového domu, atd., oblečení a další potřebné věci pro děti, klíče (od domu, auta), nejoblíbenější hračku dítěte, aby cítilo lépe, učebnice, sešity, další školní potřeby, atd.